

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányászati zsidóság politikai napilapja
Dikkekink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg
Kéziratokat nem küldünk vissza megőrzésükre nem vállalkozunk

Taxa postala
platite in numerar
No. 224.716-929

Ara 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej
KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Egy boldog óra

A mai napot megszuktuk 23 órával. A huszonnyediket elsikkasztotta az új időszámítás. Csak előre forgattuk az óra mutatóját és már is öregebbek lettünk egy órával.

Ez volt a legboldogabb óra ebben az esztendőben.

Egy óra, amikor senkinek sem óvatolták meg a váltóját. Senkit el nem árvereztek adóért. Szegény embernek a gyereke nem kért kenyeret, ruhát, cipőt, vagy tandíjra pénzt. Nem bukott meg egy bank sem, nem esett a font, senki nem öszült meg a gondoktól és még az állásból sem bocsátották el senkit sem.

Egy óra, amikor pihent a törvénygyár és a végrehajtó. Nem változtatták meg az érettségi rendjét és nem adott honmentő nyilatkozatot egyetlen politikus sem.

Egy óra, amikor nem született senki erre a nyomorúságra és nem is halt meg senki sem.

Egy boldog óra. Kár, hogy egyetlen egy van csak belőle . . .

Hitler tragédiája a családjával

Hogy ezeknek az antiszemitaknak milyen pechjük van a zsidókkal. A budapesti főpolgármesterről, aki huszonnégy-karátos antiszemita, egy szép napon kiderül, hogy pont egy zsidó asszonyt vett el feleségül. . .

Hát nem pech ez?

De mi ez ahhoz képest, ami most Hitlerrel kiderült? Nemrégiben öngyilkos lett Hitler Adolfnak egy bécsei unokahuga. Hitler engedélyt kért és kapott az osztrák kormánytól, hogy Bécsbe utazhasson a temetésre.

Az osztrák kampókeresztések nagy izgalmással várták a müncheni vezér bécsei látogatását. Már az órát is tudták, hogy mikor fog Hitler megérkezni.

A vonat befutott — és Hitler nem érkezett meg.

Nem érkezett meg, mert közben kiderült, hogy az unokahuga éppen azért lett öngyilkos, mert nem tudta elviselni, hogy pont a nagybátyja az apostola a nemzeti antiszemitizmusnak.

Van ugyanis ennek a szerencsétlen leánynak anyja is, aki testvére Hitler Adolfnak, a mázolósegből diktátor-jelöltté avanzsált antiszemita profétának.

Szakácsnő volt Bécsben ez a néni. De hol volt szakácsnő Hitler Adolf vérszenti testvére? Mit tesz Isten, pont a zsidó Menza Akadémián.

Hát nem szörnyűség?

Derék, becsületes szakácsnő volt Randal asszony, ő ügyelt fel kinos gonddal arra, hogy a nagyszámú cselédség ne vészen a köserség törvényei ellen. Vigyázott a köserségre és gondosan eltitkolta, hogy valami köze volna Hitler Adolfhoz.

Szégylete a bátyját.

Csak nemrégiben hagyta ott a zsidó menzát, mert furcsának találta, hogy délen ő koszteltassa a zsidó diákokat, délután pedig a bátyja nevében pofozzák az „ő fiait“ véresre az egyetemeken kapuiban.

Az öreg szakácsnő bucsút mondott a zsidó menzának. A leánya meg öngyilkos lett.

Vajjon mit szól a testvérehez és az unokahugához Hitler Adolf?

A berlini menü

Aki korunk nyomorának, kétségbeesésének történelmét valaha megírja, nem hagyhatja majd figyelmen kívül azt a kis híradást, melyet szóról-szóra közlünk egy berlini lapból s amely Briand és Laval berlini látogatása alkalmából íródott. A híradás szerint Laval és Briand Adlon-szállóbeli lakását minden elgondolható kényelemmel rendezték be s arra is gondoltak, hogy Briand és Laval nyugodtan dolgozhassanak a berlini lakásukban s ezért hatalmas íróasztalokat állítottak be szobá-

A világ zsidóságának helyzetéről tanácskoznak Bukarestben az interparlamentáris konferencia zsidó tagjai

A krízis miatt kevés delegátus érkezett Bukarestbe

Bucuresti-Bukarest, szeptember 30. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délután három órakor a kamara egyik tanácskozási termében összeült az interparlamentáris unió végrehajtóbizottsága. Az ülésen részt vettek a különböző államok parlamenti csoportjainak vezető delegátusai. A német parlamentet Loeb képviselőház elnök, a franciákat Merlain és Palmade volt miniszterek, a belgákat Iart volt miniszterelnök képviselték. Jelen voltak azonban az ülésen az összes európai államok parlamenti delegátusai. Megbeszélést a holnap megnyíló konferenciával kapcsolatos teendőket, majd megbeszéltek abban, hogy a jövő évi konferenciát Genfben, lehetőleg a leszerelési konferenciával párhuzamosan fogják megtartani. Az interparlamentáris konferencia elnökéül valószínűleg Pompei professzort, a román kamara elnökét fogják megválasztani.

Nem jött el a külföldi delegátusok nagy része

A fővárosi lapok rezignáltan állapítják meg, hogy jóval kevesebb delegátus vett részt az interparlamentáris konferencián, mint amennyire számítottak. A külföldi delegátusok elmaradásának okát a nehéz gazdasági és pénzügyi viszonyokban keresik. A különböző államok delegátusai között néhány zsidó parlamentert is szerepel. Így például Dél-Afrikát Robinszon dr. képviselő reprezentálja, az északafrikai delegátusok között Sirovits, a cseh delegátusok között dr. Witzer, a franciák között Grünbach, a németek között dr. Moses, az olaszok között báró Morkurgo képviselik a zsidóságot. A zsidó delegátusokat a romániai zsidó párt parlamenti csoportja megbeszélésre fogja összehívni s ez alkalommal meg fogják vitatni a világ zsidóságának helyzetét, aktuális problémáit s az antiszemitizmussal szembeni küzdelemmel kapcsolatos teendőket.

Dr. Fischer Tivadar országgyűlési képviselő, a Zsidó Párt elnöke, alelnöke lett a konferencián szereplő román delegációnak és tagja a fogadó-bizottságnak is.

Bucuresti-Bukarest, szeptember 30. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Miron Cristea patriarcha éleshangu táviratot intézett Argeoianu belügyminiszterhez, amelyben energikusan tiltakozik a patriarcha dombján végeztetett átalakítási munkálatok ellen. A patriarcha követeli a táviratban, hogy a belügyminiszter vessen véget a van-

dalizmusnak és szüntesse be az ott folyó munkálatokat.

Lupu Sterével tanácskozik

Bucuresti-Bukarest, szeptember 30. Dr. Lupu tegnap hosszabb tanácskozást folytatott Stere Constantinal, a beszarábiaiak vezérével. Lupu, aki tudvalevően akciót indított az összes ellenzéki pártok tömörítésére, közlelbből a többi pártvezérrel is érintkezésbe lép.

Bucuresti-Bukarest, szeptember 30. A belügyminisztérium jelentése szerint a Sulita melletti Compul Caracuci község erdejében halva találták Florea és Ion Stancu telepeseket, akik a szomszéd Altar községben laktak. Hulláik borzalmasan meg voltak csontitva. A kettős gyilkosság, amelyet kétségtelenül bolgár komitácik követtek el, nagy izgalmat keltett a telepések között.

Rövid bukaresti hírek

A földművelésügyi minisztérium jelentése szerint eddig összesen 55 ezer vagon búzát exportáltunk. A font esése miatti differenciák és zavarok következtében az export a legutóbbi napokban tagnál.

Az egészségügyi minisztérium ma döntött a gyógyszerárak emeléséről. Huszonnyolc városi és 114 községi gyógyszerüzemre adtak engedélyt.

A munkaügyi minisztérium rendelete szerint a ma életbelépő új időszámítás az üzletek záróját nem befolyásolja.

Magyarország a fa vámilletékét decem-ber 31-ig tartó érvénnyel 100 kgr.-ként 25 fillérrel felemelte.

Azzal még nem tette meg kötelességét, ha kifizeti előfizetési hátralékát. . .

Szerezzen egy új előfizetőt az Uj Keletnek.

ha azt akarja, hogy az erdélyi zsidóság egyetlen organuma zavartalanul teljesítse kötelességét!

jukba. Egyébként Briand hálozóhája ugyanaz a szoba volt, amelyben Chaplin lakott, amikor Berlinben tartózkodott. Az Adlon-hotel konyháját is úgy szerelték fel, hogy hiány nélkül ki tudja elégíteni a francia vendégek igényeit, akik különben csak reggelit fogyasztottak a szállodában. A szálloda konyhafőnöke a francia követ-séggel való hosszabb konferencia után állította össze a reggeli menüt. Majdnem ugyanazt a reggelit küldték Briandnak és Lavalnak, amelyiknek az étlapját az egyik Molnár-darabban mondják el. Reggelire a következőket szervizolta az Adlon: tea, kávé, tejszín rum vaj sajt-jás hideg szárnyas (csirke kacsa liba puly-

ka fácán), egyéb hideg sültök, gomba, hal, osztriga, sonka, kolbász, majonaise, gyümölcs, pástétom, likör, rajnai bor pezsgő, szardínia, pisztráng, füstölt nyelv, lazac, olajbogyó.

Ugy érezzük, hogy ehhez a jelentéshez nem kell kommentár. Csak azt jegyezzük meg szerényen, hogy vajjon abban az időben, amikor Németországban a munkanélküliek száma immár a hatmillió felé közeledik: milyen nemzeti, vagy szociális etika igazolja a fenti pazarló fényűzést, melynél külön még a békebeli császárnak sem járt ki? Pedig a békebeli császárok idejében mindenki jóllakhatott és nem nézett farkasszemet a biztos pusztulással.

VILÁG 1 ÜKRE Egy évszázad izgalom-kronikája

A világháború befejezése után az emberi kedély hullámszáma nem szűnt meg és a legdrasztikusabb történelmi és gazdasági események egymásután rázták meg a világot és keltettek egyre nagyobb és nagyobb zavart a népekben. A békekötés óta annyi világszenzációt élünk át, hogy az Angol Bank fizetéseinek beszüntetése és az angol fontnak a megbízhatóság piedesztáljáról való lezuhanása nem is hozott ki nagyon a sodrunkból.

Ne gondoljuk azonban, hogy atyáinknak, akik az ugynevezett jóvilágban éltek és akik a mi felfogásunk szerint valóságos arany napokat láttak, nem voltak meg a maguk nagy politikai és gazdasági megrázkódtatásai. Az utolsó száz év kronikája bővelkedik korszakalkotó eseményekben. Csak hogy abban az időben az ilyen események nem emeltek ki mingyárt sarkából a világot. Nézik meg talán közelebbről, hogy melyek azok a szenzációk, amelyek őseinket felrázták nyugalmukból.

A 19. század elején mingyárt itt van a grandiózus Napoleon drama, fényes kezdetével és tragikus végével. A francia restauráció kor során találkoztunk a júliusi forradalommal, amely tulajdonképpen bevezetője Európa polgári forradalmainak. Tovább menve, elérünk az 1848-as évig, amely Európa majdnem minden államában politikai és gazdasági fordulópontot jelent. Alig hat év múlva újabb világesemény: a krimi háború, ahol angolok, franciák és törökök kerülnek szembe egymással. Ki gondol ma már az almai, ballaklavai és inkermani ütközetekre, amelyek akkoriban annyi izgalmat okoztak. Ugyanebben az évben az angolok és a franciák együttes expedícióra indulnak Kína ellen. Victor Emanuel elfoglalja az egyházi birodalmat és a nagy Lincolnot megválasztották az Egyesült Államok elnökévé.

1863-ban a lengyelek rendeznek véres lázadást az orosz uralom ellen, porosz-orosz konvenció létesül a lengyel lázadás letörésére és Lengyelországot tiz kormányzásra osztják. Az 1864-es év is bővelkedik eseményekben. Megalakul a mexikói császárság, osztrák és porosz csapatok behatolnak Holsteinbe és legyőzik Dániát, amely lemond Slesswig-Holsteinről és Lauenburgról. 1865-ben befejeződik az amerikai „Észak a Dél ellen“ polgárháború a déli államok kapitulációjával. Ugyanennek az évnek áprilisában megölik Lincoln Ábrahámot. 1866-ban kitör a porosz-osztrák háború, amely a poroszok nagy győzelmével végződik.

A nagy 1871-es német-francia háború után sem nyugszik meg Európa kedélye. 1871 márciusában lejártszódik Párizsban a kommunard lázadás. 1873-ban lemond Amadé spanyol király és Spanyolországban kikiáltották a köztársaságot. 1875-ben Törökország kénytelen államcsődöt jelenteni. Két év múlva már ismét agyuk dörögnek Európában, 1877-ben ugyan is Oroszország háborút visel Törökországgal ellen. Négy év múlva, 1881. március 13-án orosz terroristák megölik II. Sándor cárt.

A nyolcvanas években nem csak Európában, hanem a többi kontinensen

is rendkívül sok vért ontanak, az összes európai hatalmak küzdenek gyar mataikon a benszüllöttek ellen és csak nagy vérontás árán tudják kezükben tartani a hatalmat.

De nemcsak politikai, hanem a világ gazdasági és szociális fejlődés terén is rendkívül mozgalmas a 19. század. 1850-ben megindul az első gőzhajó Hamburg és Newyork között és egy évvel később fektetik le az első kábelvezetékét Dover és Calais között. 1851-ben tartják az első világiállítást Londonban és 1855-ben már a másodikat Párizsban. 1859-ben Ferdinand Lesseps vezetésével megkezdik a szuezi csatorna építését, ugyanebben az évben fedezik fel az első petróleumforrást Észak-Amerikában és vezetik be először Newyorkban a villanyvilágítást. 1863-ban Ferdinand Lassalle meg alapítja az általános német munkás-egyesületet, mely a német szociáldemokrácia alapja. 1863-tól 1865-ig folytak a harcok az Egyesült Államokban a rabszolgaság eltörlésére, 1865. májusában Franciaország, Olaszország, Belgium és Svájc megalapítják a latin nemzetek pénzügyi szövetségét, 1870-ben Németországba bevezetik a postai levelezőlapot, egy év múlva pedig Németország áttér az aranyvalutára. 1876-ban az amerikai Graham Bell megszerkeszti az első használható telefont. 1883-ban épül Csikágóban az első felhőkarcoló.

Ezek röviden és hevenyén összeválogatva a múlt század szenzációi. De ez a rövid kimutatás is eléggé bizonyítja, hogy apáink élete sem volt egészen nyugodt és változatosság nélküli, ahogy mi azt mondani szoktuk. Apáinknak és nagyapáinknak is meg voltak a maguk szenzációi, amelyek a mi szenzációinktól csupán intenzitásukban különböznek.

Primăria Municipiului Cluj.
No. 8673—1931.

Anunț

Municipiul-Cluj cumpară pe cale de licitație publica cu oferte în scris, închise și sigilate 85.000 (optzeci și cinci) kilograme ovas necesare pentru furajarea cailor Primăriei.

Licitatia se va ține în conformitate cu dispozițiunile cuprinse în art. 88—110 din legea Contabilității publice în ziua de 20 Octomvrie 1931, ora 11 a. m. înaintea Comisiei de licitație sală de ședință.

Odata cu ofertele lor concurenții vor preda la mâna președintelui comisiei numite o garanție provizorie în numărul sau efecte de stat egală cu 5% din suma ceruta drept pentru cantitatea de ovăș oferită.

Condițiunile de licitație se pot vedea în biroul Serviciului economic. Cluj, la 25 Septemvrie 1931.

Primăria Municipiului Cluj.

Megkezdődött az első békebeli ár!

a férfiszabó munkanélkülieknek munkát adó modern uriszabóságnál

Cluj, Piata Unirii 13, I. em. 2. lépcsőfőjáró, az alábbi rendkívül olcsó árak a következők:

Egy öltöny komplett férfiruha tartós gyapjuszövetből méret szerint már	Lei 1500
Egy komplett felöltő már	Lei 1500
Egy komplett átmeneti kabát már	Lei 1750
Egy komplett télikabát már	Lei 2100
Egy öltönyfazon készítés I. osztályú munka és varrással	Lei 800
Egy felöltőfazon készítés . . .	Lei 700
Egy télikabátfazon készítés . . .	Lei 800
Angol ruhák is a legolcsóbb árakban készülnek garancia mellett. Ugyanott a legmodernebb szabászat tanítását elvállalom az esti órákban. Cluj-i kimondottan jól dolgozó férfiszabó munkanélküliek munkára jelentkezzenek.	
Teljes tisztelettel:	
Katona János	
szabászat szakrajtanár.	

A szegény lakosság tűzifaellátásának érdekében revízió alá veszik a tűzifa szállítási tarifát

Bucuresti-Bukarest, szeptember 30. Ionescu CFR vezérigazgató nyilatkozott az Adeverulnak, amelynek munkatársa kérdést intézett hozzá a CFR tűzifaszállítási tarifáinak ügyében. Ionescu szerint vételem az, hogy augusztus 15-ével felemelték a szállítási tarifát, csak arról van szó, hogy a nyári időszakra leszállított illeté-

ket a szezon folyamára újból életbeléptettek az eredeti nagyságban. Mindamellett a CFR vezérigazgatósága belátja, hogy a szegényebb néposztály faellátása igen jelentékeny mértékben függ a szállítási költségektől és ezért holnap tartandó ülésen revideálni fogja a tarifát és azt a lehetőség szerint mérsékeli.

Véget ért a Népszövetség őszi közgyűlési ülészaka

Ennek ellenére együtt marad a tanács, hogy a Japán-kinai konfliktus feletti vitát befejezze

Genf, szeptember 30. A népszövetség közgyűlési ülészaka tegnap több, mint 3 hetes ülésébe után véget ért.

Titulescu elnök zárószóiban hangzott, hogy a szeptemberi ülészak az általános bizalmi válság atmoszférájában ült össze. Ennek ellenére megállapítható, hogy ez az ülészak sem végzett hiábavaló munkát. Titulescu utalt a francia miniszterek berlini látogatásának eredmé-

nyeire s ezzel kapcsolatban is leszögezni kívánta, hogy a megértés gondolata előrehaladást mutat. A tanács a közgyűlési ülészak lezárása után is együtt maradt s szerda délután befejezni készül a kínai-japán konfliktus feletti vitát.

London, szeptember 30. Japánban több helyütt gyűléseken követelték a katonai párt hívei Japánnak a Népszövetségből való kilépését.

Kolozs megye prefektusa a nyugdíjasokért és a munkanélküliekért

Sajtóértekezlet a kolozs megyei vármegyeházán

Cluj-Kolozsvár, szept. 30. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt tíz órára dr. Colbazi kolozs megyei prefektus magához kérte a kisebbségi újságírókat. Minthogy a kormány különböző exponensei hetek óta hangoztatják a sajtó, főképpen pedig a kisebbségi sajtó megrendszabályozásának a szükségességét. Kézenfekvő volt az a hiedelem, hogy a prefektus erről akar a kisebbségi lapok munkatársaival beszélni. Valószínűvé tette ezt az is, hogy a prefekturára külön hívták meg a román és külön a kisebbségi újságírókat.

Colbazi prefektus azonban nyomban kijelentette, hogy a külön meghívásnak pusztán nyelvi okai vannak, kéri a sajtót arra, hogy indokolatlanul

pánikhíreket ne közöljön, bár ő maga is azt hiszi, hogy erre a kérésre Kolozsváron szükség nincsen, mert az itteni sajtó komoly magatartást tanúsított a nehéz gazdasági eseménnyel szemben.

Colbazi prefektus ezután elmondta, hogy a nyugdíjasok kérdése komoly gondot okoz neki és a maga részéről mindent el fog követni a nyugdíjfizetések körüli visszaélések kiküszöbölésére és felkérte a jelenlévő újságírókat, hogy aktuális panaszaikkal forduljanak mindenkor hozzá. Az ezután kifejlődött beszélgetés során a prefektus ígéretet tett arra, hogy a munkanélküli probléma tekintetében pozitív előterjesztést fog tenni a kormánynak.

Az angol fonttal együtt a palesztinai font is hanyatlott

A palesztinai font története

Jeruzsálem, szeptember 30. A palesztinai valuta ezidőszerezt ugyanolyan árhullámnak van alávetve, mint az angol fontsterling. Ez különösen a külföldi kereskedelemben nyilvánul meg. Az Egyiptommal és Szíriával való kereskedelmi forgalomban a palesztinai font az angol font kursusával számítják át. Belföldön azonban az volt a hatása, hogy különösen aranysterlingben mutatkozott kereslet, főleg a felachok részéről, akik az arany érmeket halmozzák. Ennek közvetlen hatása az, hogy az árak, különösen az élelmiszer és egyéb cikkekben tíz százalékkal emelkedtek. A nagykereskedők vonakodnak határidőigviteket kötni.

1927-ig a palesztinai valuta az egyiptomi font volt, értékben hozzávetőleg 21 shilling. 1924 áprilisában a palesztinai kormány bizottságot küldött ki egy Palesztina-valuta megteremtésére. Az új valutára azért volt szükség, mert Palesztina minden évben azzal veszített nagyobb összeget, hogy a Palesztinában forgalmazott egyiptomi bankjegyek kamatait a kairói Nemzeti Bank élvezte, nem pedig a palesztinai közigazgatás. Egy hivatalos közlemény annak idején hírül adta, hogy a Palesztina-valutát bekapcsolják a brit valutába és ezzel Palesztina pénze teljes stabilitásra tesz szert. Már akkor palesztinai gazdasági körök erősen kritizálták azt a tényt, hogy az ország valutáját hozzáigazítják a brit pénzekhez. A jaffai zsidó kereskedelmi kamara határozati javaslatban hívta fel a kormányt figyelmét arra, hogy a font Palesztina számára túl magas pénzegység. A kamara egy kisebb va-

lutaegységet ajánlott. Ennek ellenére 1927. november elsején az angol fontra alapozott valutát vezették be az országban. Londonban a gyarmatügyi miniszter külön hivatalt állított fel, azaz a feladattal, hogy a palesztinai valutát készíttesse el és ellenőrizze az új pénzek forgalmát. Együttal az is feladatai közé tartozott, hogy ügyeljen Palesztina valutáris érdekeire. 1928. március végétől kezdve az egyiptomi valuta Palesztinában érvényét veszítette.

Kolozsvár—Máramarossziget között

autobuszok menetrendje

Érvényes 1931. okt. 1-től

Cluj—Dej—Baia Mare—Sighet

INDUL:

Clujról d. e. 6 órákor, d. u. 14—
Dejéről d. e. 8.30 órákor, d. u. 16.30
Baia-Mareről d. e. 13, d. u. 6—
Szigetről d. e. 9 órákor, d. u. 16—
Baia-Mareről d. e. 12.30, d. u. 4.30
Dejéről d. e. 16.15 órákor, d. u. 8.15

ÉRKEZIK:

Déjre d. e. 8.15, d. u. 16.15 órákor
Baia-Marera d. e. 12, d. u. 20 óra.
Szigetre d. e. 15.30, d. u. 8.30-kor
Baia-Marera d. e. 11.30, d. u. 18.30
Dejre d. e. 16, d. u. 8 órákor
Clujra d. e. 18.30, d. u. 10.30-kor.

lutaegységet ajánlott. Ennek ellenére 1927. november elsején az angol fontra alapozott valutát vezették be az országban. Londonban a gyarmatügyi miniszter külön hivatalt állított fel, azaz a feladattal, hogy a palesztinai valutát készíttesse el és ellenőrizze az új pénzek forgalmát. Együttal az is feladatai közé tartozott, hogy ügyeljen Palesztina valutáris érdekeire. 1928. március végétől kezdve az egyiptomi valuta Palesztinában érvényét veszítette.

SPORT

A halvesor miatt késlekedik a román válogatott összeállítása

A román teniszbajnokságok végső eredményei

Cluj-Kolozsvár, szeptember 30. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A vasárnapi magyar-román amatőr válogatott mérkőzésre a szövetségi kapitány összeállított a román csapatot. Luchide a cseh leni győztes együttest kívánja szerepetelni a magyarok ellen és így a csapat a következő összeállításban menne Budapestre:

Czinczér, Vogl—Albu, Robe—Steinbach—Eisenbeisser, Glanzmann—Kovács—Sepi—Bodola—Kocsis.

Tartalékok: Zamler, Sfera és Stanciu. A csapatot dr. Birescu Nicolae ügyész, az északi liga elnöke kíséri Budapestre. Tegnap délelőtt beszélgetést folytattunk Birescu elnökkel, aki úgy nyilatkozott, hogy a csapat összeállítása még nem tekinthető véglegesnek, mert a halvesor szereplésénél nehézségek merültek fel. Így nem bizonyos még Steinbach játéka, sőt megtörténhetik, hogy a válogatott Robert is nélkülözni fogja. A kolozsvári halvesor közül Deheleanura gondoltak az összeállításnál, de az Universitatea kitűnő standard játékosa ezidőszerezt beteg-állományban van.

Vasárnapig tehát még változások történhetnek a válogatotton, amelynek jelenlegi összeállításában az a hibája, hogy a halvesor nem képvisel olyan játékot, mint a csapat többi részei.

Bucuresti-Bukarest, szeptember 30. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A teniszbajnokságok döntő küzdelmei végre befejezést nyertek és befejezésül váratlanul szenzációt eredményeztek. A veterán bajnok, Misu, nehéz küzdelem után kikapott a döntőben Poulieff-től, aki Románia ezévi teniszbajnoka lett. A bajnokságok részletes eredményei ezek szerint a következők:

Férfi egyes. Bajnok Poulieff. 2. Mist, 3. Botez és Réti. Döntő eredmény: 4:6, 3:6, 6:4, 4:1, w. o.

Női egyes. Bajnok: Ziszovits Lenke.

2. Golescu, 3. Somogyi és Aszlán Baba.

Férfi páros. Bajnok: Botez-Cantacuzino, 2. Bunea-Réti.

Női páros. Bajnok: Ziszovits-Schlosser, 2. Somogyi-Aszlán.

Vegyes páros. Bajnok: Golescu-Poulieff, 2. Aszlán-Botez.

II. osztályú bajnokság. 1. Gábor Zoltán Déva, 2. Flemingor Bukarest, 3. Taubmann és Glaser.

Női egyes. 1. Deleanu, 2. Unianian.

Férfi páros. 1. Nadler-Rosin, 2. Segall-Serb.

Bulgária—Törökország 5:1. Szófiában megkezdődött a Balkán-olimpiász, melyre, mint ismeretes, a román atletgárda komplett együttessel jelent meg. A torna első napján Bulgária futbalcsapata 5:1 arányban legyőzte Törökországot.

A Haggibbor nyerte meg Kolozsvár ezévi ping-pongbajnokságát

Cluj-Kolozsvár, szeptember 30. Néhány nappal ezelőtt nyertek befejezést a kolozsvári kerületi ping-pongvárosok, amelyek csapatversenyben, a Dávid Ferenc egyet asztalain játszódtak le. A versenyeken a Haggibbor ping-pongozói főlegyes játéktudásukkal győztek és nyerték meg Kolozsvár ezévi ping-pongbajnokságát.

A helyezések sorrendje a következő: 1. Haggibbor (Wesserstrom, Schwartz, Halpern), 2. Románia (Benkó, Bálint, Donogán), 3. KAC (Papp, Pusztay, Benedek).

A Haggibbor ping-pongozói a kolozsvári csapatbajnokság megnyerése után az október 24-én Bukarestben tartandó országos ping-pongváros versenyen vesznek részt. A versenyre a szakosztály szorgalmas tréninggel készül.

Reinitz

S CSA

Cluj-Kolozs

Munteanu, a töje meglátó nagyenyedi sét. A látogatótünésteltő, ban számol beszélgetéséről mondja Mur rejtélyes hal Reinitz bűnök, amelyek elbukott Re kedő, hét gye kel szembeni ban felnőtív bizonyíté ellene. A viz gyanúsítások alakult ki, volna Reinitz

Munteanu, hogy egy kol reste fele a n véd kijelente jogi tévedés tani két ige amelyek mos birtokába s egy ujrafelv

Munteanu folytatja cikk „Megkértem a feyház itt van-e Reiz

— Igen, it viselő. Érdek iratot írt oss egy másik kö a perét tárgy s valahányz hosszú bizony érteimes, de

— Van val en? — Nincs — a feyház kö Reinitz gyöng összebujva sz ablakon át be — Reinitz házör.

— Jelen! — A hármas Elmult már ő ruháját viselő dön észrevesz gépét, hírtele lakhoz megy.

— Miért sz írő. — Nem aka — És miért

— Mert az dekes. Az valami eredet dig nem adha törték a reán lábammal má fényképem na

— Akkor e vet írt perő ártatlan? — Igaz. Ar tönben fogok valaki, aki be be, meghallga lágosságot te súlyos itéletl gyok, nem fo tlet. Az ez ajánlta neken sitottam. Elh sorsomba és higyjék, hogy szabadulni, m tetésemel les még hátra, ha nem fogom ké

— S ha kis — Kiszabad lanatig azon

Reinitz Jakab nem vár semmit többé az élettől...

Reinitz ki akarja tölteni büntetését s csak azután fogja bebizonyítani, hogy ártatlanul ítélték el

Egy román újságíró drámai beszélgetése a nagyenyedi fegyházban színlődő Reinitzzal, akinek öt év van még hátra büntetéséből

rezek magamnak s hogy bebizonyítsam, hogy nem vagyok bűnös.

Ártatlan vagyok és nem hagyhatok gyermekeimre szegényteljes örökséget

Egy ideig hallgat, azután könnyes szemekkel folytatva reám néz:

— Uram, hét gyermekem van, akiket úgy szeretek, ahogyan csak egy apa szeretni tud. De ott fogom hagyni őket s addig nem lesz nyugtom, míg le nem rázom vállaimról a marasztaló ítéletet. Ártatlan vagyok és nem hagyhatok gyermekeimre szegényteljes örökséget.

— Mivel bizonyítja ártatlanságát?

— Be fogom bizonyítani, hogy Rozmaringt soha életemben nem láttam s hogy amikor állítólag megölték, én nem is voltam otthon.

— Miért nem hozakodott elő ezzel a bíróság előtt is?

— Annyi minden összejött akkor, annyi mindenfélével vádoltak, hogy teljesen magamonkívül voltam. Már magam is hinni kezdtem, hogy gyilkos vagyok s hogy talán önkivületi állapotban öltem meg az embereket. Minden és mindenki ellenem fordult és nem tudtam egyebet tenni, minthogy ártatlanságomat hangoztassam. Nem is gondoltam volna, hogy el

Vasárnap dönt a Banca Nationala igazgatósága az új pénzügyi helyzetről

A „Curentul“ szerint Manoilescu eltávozik a Banca Nationala éléről

Bucuresti-Bukarest, szeptember 30. (Az Uj Kelet tudósítójától). Manoilescu, a Banca Nationala kormányzója megszakította szabadságát és október 4-én az országba érkezik, hogy részt vehessen a jegybank október 5-ére összehívott igazgatósági tanácsi ülésén. Ezen az ülésen részt vesznek Argetoianu pénzügyminiszter, valamint Rauger Auboin külföldi szakértő

is. Napirenden az angol fonttal kapcsolatos események által kreált új helyzet megvizsgálása szerepel. Pénzügyi körökben nagy érdeklődéssel tekintenek a jegybank határozataira.

A Curentul értesülése szerint Manoilescu közelebről le fog mondani a bankkormányzói méltóságról s el fogja vállalni valamelyik külföldi követség irányítását.

fognak itélni. A legnagyobb szerencsétlenség egy ember számára, mikor a véletlenek összeesküsznek ellene. Mondja meg nekem, hogy mit válaszolna, vagy hány választ adna, ha megkérdeznék, hogy hat hónappal ezelőtt egy bizonyos napnak bizonyos órájában miért járt az egyik utcáján azon városnak, amelyben lakik?

Reinitz patetikus hangon fejezte be kijelentéseit.

— Nem azért mondom ezeket, mintha hatni akarnék önre. Öreg ember vagyok már, aki nem kér semmit az élettől. A börtönnek az a történelmi szerepe van, hogy megtanítsa az embereket filozófiálni. De a gyermekeim! Nem hagyhatom, hogy egy elítélt nevét viseljék, amikor én még vagyok győződve ártatlanságomról.

Megtámadják a hamburgi választásokat, mert a választás napját zsidó ünnepnapra tüzték ki

Negyven új mandátumot szereztek a kampóskeresztesek Hamburgban

Hamburg, szeptember 30. Vasárnap ejtették meg a választásokat Hamburg szabadállam parlamentjében. A választásokon a választásra jogosultak 83 százaléka vett részt. Az eredmény, hogy az eddigi nagykoalíció, amely felölelte a szociáldemokrataktól a német néppártig az összes pártokat, nem rendelkezik abszolút többség felett. A választásokon a legnagyobb és váratlan eredményeket a nemzeti szocialisták érték el, akik háromról 43-ra emelték fel mandátumaik számát.

A kilenc párt számára egyébként így fest:

Szociáldemokraták 46 mandátum (214.509 szavazat); kommunisták 35 mandátum (168.257); német nemzetiek 9 mandátum (43.269); állampárt 14 mandátum (67.088); német néppárt 7 mandátum (36.920); közgazdasági párt 2 mandátum (11.373); nemzeti szocialisták 43 mandátum (202.465); centrum 2 mandátum (10.794); keresztény szocialisták 2 mandátum (10.870).

A választások eredményei olyan helyzetet teremtettek, hogy egy többségre támaszkodó városi szenátust aligha lehet

összeállítani. Hir szerint a koalíció pártjai megtámadják a választásokat azon az alapon, hogy olyan napra tüzték ki, amikor a zsidók ünnepet tartottak. Ezáltal számos zsidó választó elmaradt a választásokról. A zsidó hitközség kérvényezte idejében a választások elhalasztását, a kérvényt azonban nem respektálták. Ez a bíróalmi alkotmány flagrns megsértése volt. Az alkotmány ugyanis minden polgár vallás- és lelkiismeretszabadságát garantálja és ez elég ok arra, hogy ezuttal a választások megsemmisítenek.

A munkáspárt formálisan is kizárta tagjai sorából Macdonaldot és az összes volt munkáspárti miniszter társait

Lemond az angol nemzeti kormány, ha a király nem szereli le a parlamenti feloszlítás híveit

Ötezer munkanélküli tüntetett az angol parlament előtt. 7–25 százalékkal emelkedett a fűszerárak ára

London, szeptember 30. A munkáspárt formálisan is kizárta tagjai sorából Macdonaldot, a kormányban részt vevő volt munkáspárti minisztereket és államtitkárokat, valamint híveiket.

Egyidejűleg a munkáspárt programot adott. Ebben elítéli a nemzeti kormány vámtarifapolitikáját, ellenzi azt a törekvést, hogy Anglia aranyváltára visszatérjen. A munkáspárt ellene van úgy az inflációs, mint a deflációs pénzügyi politikának. A párt a take-rekossági programban foglalt munkanélküli segélyleállítás megváltoztatásának programjával fog a választási küzdelembe indulni.

A kormány egyébként a tegnap minisztertanácsot tartott. Az uralkodó a skóciai Balmoralból visszaérkezett Londonba, s fogadta audiencián Macdonald miniszterelnököt, aki részlete-

sen referált a politikai helyzetről. Az audienciával kapcsolatban politikai körökben elterjedt hírek szerint Macdonald a tegnapi királyi kihallgatáson arra kérte az uralkodót, szerelje le a parlamenti feloszlítás híveit.

Ha ez nem következne be, a kormány távozik helyéről s az új választásokat nem Macdonald vezetné le.

A kormány még ma sem egységes a házfeloszlítás kérdésében. Hir szerint a liberálisok visszavonják minisztereket a nemzeti kormányból, ha az új választások kiírása mellett döntene.

London, szeptember 30. Ötezer munkanélküli fel akart vonulni a parlament elé, hogy tiltakozó nyilatkozatot adjanak át a segélyek leszállítása miatt. A parlament körül erős rendőri kordon volt s a lovas és gyalogos rendőrök szétkergették a munkanélküliek

tömegét. Egyidejű jelentés szerint a fűszerkereskedők szövetsége a fűszer- és gyarmatárak árát 7–25 százalékkal emelte. A határozat a fogyasztók körében nagy izgalmat keltett. A textilárak iránti külföldi kereslet is egyre jobban emelkedik. Tegnapi hét nagyvállalat nagyobbitotta üzemét s összesen mintegy 15 ezer munkanélküli talált munkát.

Mentő csillagok a zsidó éjszakában

Izzák Arnold novellái és elbeszélései
Ára 80 lej
KAPHATÓ AZ UJ KELET
KÖNYVOSZTALYÁBAN

Cluj-Kolozsvár, szeptember 30. Vasile Munteanu, a Dimineata erdélyi szerkesztője meglátogatta Reinitz Jakabot, aki a nagyenyedi fegyházban tölti ki büntetését. A látogatásról a román újságíró fel-tűnést keltő, megkapóan érdekes tudósításban számol be s a Reinitzzal folytatott beszélgetéséről. A cikk bevezetésében elmondja Munteanu, hogy Rozmarin Jenő rejtélyes halála körül hogyan szövődtek a Reinitz bűnösségére következtető feltevések, amelyeknek láncolatában megakadt és elbukott Reinitz Jakab szatmári kereskedő, hét gyermek apja, a szent törvényekkel szembeni respektus szigorú kultuszában felnőtt és megöregedett zsidó. Pozitív bizonyíték azonban nem merült fel ellene. A vizsgálat során a feltevések és gyanúsítások kohójában olyan atmoszféra alakult ki, amelyben mindenki esküdt volt Reinitz bűnösségére.

Reinitz, a nagyenyedi fegyház lakója

Munteanu elmondja a továbbiakban, hogy egy kolozsvári ügyvéd tanácsára kereste fel a nagyenyedi fegyházat. Az ügyvéd kijelentette, hogy benyomása szerint jogi tévedés történt. Ezt látszik bizonyítani két igen érdekes dokumentum is, amelyek most kerültek Reinitz védőinek birtokába s amelyek alapot nyújtanak egy újrafelvételi kéréshez.

Munteanu ezután a következőképpen folytatja cikkét:

„Megkértem a tisztviselőt, aki kalauzál a fegyház labirintusain keresztül, hogy itt van-e Reinitz? — Igen, itt van — válaszolja a tisztviselő. Érdekes alak. Kötetre rugó kéz-íratot írt össze eddig az életéről. Most egy másik kötet megírásához fogott, amely a perét tárgyalja. Ártatlannak érzi magát s valahányszor alkalma nyílik, mindig hosszú bizonyításba kezd. Nem tulságosan értelmes, de nem is buta ember.

Nincs semmi borzalmas a kinézésében...

— Van valami borzalmas a kinézésében?

— Nincs — válaszolja a tisztviselő, aki a fegyház kórházába vezeti az újságírót. Reinitz gyöngélgedik s két másik társával összebuja szembenéznek a magasan fekvő ablakon át beszűrődő világossággal.

— Reinitz Jakab! — kiáltja a fegyházőr.

— Jelen!

A hármastól kiválik Reinitz. Elmult már ötvenéve a fegyencek egyenruháját viseli és bo-ra támaszkodik. Míg őt észreveszi az újságíró fényképező-gépét, hirtelen megfordul és ismét az ablakhoz megy.

— Miért szalad el? — kérdi az újságíró.

— Nem akarom, hogy lefényképezzenek.

— És miért nem?

— Én már nem vagyok érdekes...

— Mert az én személyem már nem érdekes. Az emberek kíváncsiságomját valami eredetivel kell kielégíteni. Én pedig nem adhatok már semmit sem. Megtörtént a rém nehezű események, fél-árbammal már a sírban vagyok. Az én fényképem nagyon kicsi ujság.

— Akkor egy kérdést: igaz hogy könyvet írt peréről, amelyben azt állítja, hogy ártatlan?

— Igaz. Arra az esetre írtam, ha a börtönben fogok meghalni. Akad majd talán valaki, aki bepillantást fog vetni e könyvbe, meghallgatja az én kiáltásomat és világozságot teremt a perben, amely oly súlyos ítélettel végződött. Amíg itt vagyok, nem fogom kérni perem újrafelvételét. Az egyik szatmári ügyvéd felajánlta nekem szolgálatait, de visszautasítottam. Elhatároztam, hogy beletörődök sorsomba és végigvezetek. Nehogy azt higyjék, hogy hamarabb ki akarok innen szabadulni, mint minden más elítélt. Büntetésemet leszállították. Öt évem volna még hátra, ha elélek addig. Ezalatt pedig nem fogom kérni rehabilitálásomat.

— S ha kiszabadul?

— Kiszabadulásom után az utolsó pillanatig azon leszek, hogy igazságot sze-

RT

tt késleltetett válogatott

szajnokságok ményei

ember 30. (Az Uj Kelet tudósítójától). A vasárnapi ma-válogatott mérkőzést folytattunk tány összeállítású hídre a csehek s kívánja szerepelni és így a csapatban menne Buda-

bu. Robe—Stein-

Sfera és Stanciu. u Nicolae ügyész, kiséri Budapestre. getést folytattunk ugy nyilatkozott, tása még nem ter-t a halször szem-merültek fel. Így mbach játéka, söt válogatott Robet kolozsvári halfok ndoltak az össze-versitatea kitűnő időszerint beteg-

ég változások tör- on, amelynek je- n az a hibája, pvisel olyan játé- bi részei.

szeptember 30. (jától). A tennisz- zdelmei végre be- fejezésül váratta- nyeztek. A vete- ez küzdelem után oulieff-től, aki Ro- gnoka lett. A baj- ményei ezek sze-

Poulieff. 2. Mist,

tó eredmény: 4:6.

Ziszovits Lenke.

és Aszlán Baba.

k: Botez-Cantacuz

Ziszovits1Schlos-

an.

nok: Golescu-P.

g. 1. Gábor Zoltán

ukarest. 3. Taub-

u. 2. Unianian,

dler-Rosin. 2. Se-

g 5:1. Szófiában

n-olimpiás, mely-

román atlétagárda

elent meg. A torna

futballcsapata 5:1

rőkországot.

nyerje meg

évi ping-

okságát

ember 30. Néhány

befejezést a koloza

ngversenyek, ame-

a Dávid Ferenc

dtak le. A versen-

ping-pongozói fölé-

győztek és nyerté-

ping-pong-bajnoksá-

dje a következő: 1

om, Schwartz, Hal-

enkő, Bálint, Dono

Pusztay, Benedek)

pongozói a kolozsva-

egnyerése után az

ben tartandó orszá-

vesznek részt. A

y szorgalmas tré-

Jonescu tábornok a CFR vezérigazgatója kijelenti, hogy a vasut ezévi költségvetési deficitje az elmúlt évinél is nagyobb lesz

Hónapról-hónapra csökkennek a vasut bevételei

Bucaresti-Bukarest, szeptember 30. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Jonescu tábornok, a CFR vezérigazgatója tegnap este fogadta a sajtó képviselőit és nyilatkozott előttük a román államvasutak jelenlegi helyzetéről és a jövő évi költségvetési előkészületeiről. Jonescu tábornok többek között a következőket mondta:

Az ezévi költségvetés a legnagyobb óvatosság mellett s a legkomolyabb erőfeszítések ellenére is előreláthatólag még az elmúlt évinél is nagyobb deficitet fog zárulni. Miután a bevételek hónapról-hónapra csökkennek. Ez év májusában 39 millió lejrel, júniusban 121 millióval, júliusban 133 millióval, augusztusban pedig 149 millióval kevesebb folyt be, mint az elmúlt év megfelelő hónapjaiban. Valószínű, hogy szeptemberben a deficit nőni fog. A legszomorúbb az, hogy éppen azokban a napokban nő a CFR deficitje, midőn normális körülmények között a legnagyobb méreteket szokta ölteni a forgalom, midőn tehát a bevételek is a maximumot érik el.

Miért csökkent a vasut bevétele?

A bevételek csökkenésének okát nem volt nehéz megtalálni. A személyforgalom a különböző kedvezmények folytán növekedett ugyan az elmúlt évvel szemben, viszont az áruforgalom és különösképpen a gabonaszállítás fantasztikus mértékben csökkent. A gabonát ugyanis a termelők szekereken juttatják el közvetlenül az exportkötőkbe.

Miután a deficit előrelátható volt, már az 1931 évi költségvetést is redukáltuk kb. 300 millió lejrel, ami az 1932. évi költségvetést illeti, azon leszünk, hogy az ne haladja meg a 10 milliárd lejt az ezévi 11 milliárd 200 millióval szemben. Ebben az összegben csupán a rendes kiadások és fenntartási költségek szerepelnek, míg a behúzókat számára rendkívüli költségvetést készítünk és azt olyan mértékben alkalmazzuk, amilyen mértékben az állam pénz fog a rendelkezésünkre bocsátani, erre a célra.

Az általános krízis is árt a vasutnak — Kétségtelen, hogy az ország kivételesen súlyos gazdasági és pénzügyi helyzete ugyancsak kihatással van a CFR működésére és bevételeire. Az is vitán felül áll az, hogy a CFR jelenlegi tervezete, amelyben a részleges autonómia névvel lehet megjelölni, nem felel meg a szükségességeknek. A részleges autonómia következtében ugyanis a felelősség egyrésze a közlekedésügyi miniszterre hárul, anélkül, hogy ennek a törvény értelmében beleszólása lehetne az államvasutak ügyvitelébe. Ez volt az oka annak, hogy bárki is állott a közlekedésügyi minisztérium élére és bárki is lett volna a CFR vezérigazgatója, mindig előadódott bizonyos surlódások. Véleményem szerint, bármily jóindulattal is kezelnék a kérdést egyik és a másik

részén, ezek a surlódások nem lesznek kiküszöbölhetőek, amíg a CFR jelenlegi szervezetét meg nem változtatják. Tanulmányoztam külföldi utamon a különböző államvasutak szervezeti felépítését. Ezeket a követzőképpen csoportosíthatnám:

Meg kell keresni a formát...

1. A belga minta, amely igen szép eredményeket produkált. Belgiumban a vasut magánvállalat, amelyben az állam a legfőbb részvényes. Ez a megoldás azonban nálunk e pillanatban nem opportunus az általános gazdasági-pénzügyi helyzet miatt.

2. A lengyel és olasz minta, amelynek lényege az, hogy a közlekedésügyi minisztérium és a CFR vezérigazgatósága élén

egy és ugyanazon személy áll, teljes mértékben viseli a vasuti adminisztráció irányításának felelősségét. Lengyelországban a vasutak minisztere egyidejűleg az államvasutak vezérigazgatója és a vasuti igazgatósági tanács elnöke. Olaszországban a közlekedésügyi miniszter a vasut igazgatósági tanácsának elnöke. Ugyanakkor a vezérigazgató az igazgatósági tanács tagja is és az intézet vezetői közé számít.

Igen ajánlatosnak tartanám, hogy a jelenlegi gazdasági helyzetet szemellett tartva, a múlt tapasztalatainak figyelembevételével, megkeressék azt a formát, amely a legmegfelelőbb módon biztosítaná a CFR irányításának egységességét.

A feketeszesz vádlottainak bántalmazása miatt feljelentést tettek Lungosiu nagyváradi vizsgálóbíró ellen

Az ügyészség megfélemberte a törvényszék szabadlábrahelyezési kérését. A törvényszék indoklása Florescu volt igazságügyminiszter érvelését tette magáévá

Oradea-Nagyvárad, szeptember 30. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elmúlt éjjel Petrutiu ügyész fellebbezést nyújtott be a törvényszék, mint vádtanácsnak ama ítélete ellen, amely szabadlábrahelyezte a feketeszesz panama nagyváradi letartóztatottjait. Így a vádlottak a vádtanács döntéséig letartóztatásban maradnak. A törvényszék egyébként szerdán délelőtt nyilvánosságra hozta ítéletének indoklását, amelyben főleg Florescu volt igazságügyminiszter érvelésének adott helyet. Elfogadta a törvényszék Florescunak azt a kifogását, hogy

kihágásért letartóztatni senkit nem lehet.

Kihágási jegyzőkönyveket még nem is terjesztettek a törvényszék elé és míg a kihágási eljárás befejezését nem nyer, ad-

dig a vádlottaknak szabadon kell maradniuk, annál is inkább, mert szökésüktől nem kell tartani, hiszen egész vagyonuk bűnügyi zárlat alatt van.

Az ügynek egyébként érdekes szennazója, hogy Halmay vádlott a vádtanács ülésén kijelentette, miszerint őt a vizsgálóbíró irodájában többször is bántalmazták. Hasonló vallomást tett Weisz letartóztatott vádlott is és a vallomások birtokában, Jercan Nerva védőügyvéd

Lugosiu vizsgálóbíró ellen hivatalos hatalommal való visszaélés című bűnvádi feljelentést tett az ügyészség.

Ezzel szemben Lugosiu vizsgálóbíró azt állítja nyilatkozatában, hogy ebből egy szó sem igaz és azt a vádlottak csak hangulatkeltésért terjesztik.

A bűnvádi feljelentés nyilvánosságra hozatala nem tiltott közlés

Arad, szeptember 30. Néhány héttel ezelőtt az egyik aradi lap megírta, hogy Székely Vilmos építkezési anyagkereskedő bűnvádi feljelentést tett Székely György kereskedő ellen hitelezési csalás címén. A cikkirő a feljelentés anyagát is részletesen ismertette. A megjelenés után Székely György helyreigazítási kérelmet küldött be a lapnak, aminek a közlését a szerkesztő megtagadta, mire a kereskedő ügyvédje, dr. Fuchs Albert utján helyreigazítási keresetet nyújtott be az aradi járásbíróhoz. A tárgyaláson a járásbíró elrendelte a helyreigazító közlemény közzétételét azon a címen, hogy a cikk alkalmas arra, hogy Székely György hitelét rongosza.

A szerkesztő megfélemberte az ítéletet és az ma került a törvényszék Popescutanácsa elé. Dr. Fuchs Albert azt igyekezett bizonyítani, hogy a tiltott közlés esete fennáll, míg ezzel szemben a lap

szerkesztője azzal védekezett, hogy a kérdéses cikk egy valóban megtett feljelentésről szól és a helyreigazító nyilatkozat nem is cáfolja a feljelentés megtételét, csupán a feljelentés tartalmával polemizál, ami jelenleg is vizsgálói stádiumban az aradi ügyészség előtt fekszik. A törvényszék rövid tanácskozás után kihirdette ítéletét, amely a járásbíró ítéletét megsemmisítette és a helyreigazító nyilatkozat közzétételét elrendelését elutasította. Popescu János tanácselnök tartalmas indoklásban mutatott rá arra, hogy az ügyészség közhatalos, tehát az oda beérkezett feljelentést az újság joggal hozhatta nyilvánosságra. A tiltott közlés esete csupán akkor állana fenn, ha az újság egy zárt tárgyalás anyagát publikálná, viszont ez nem történt meg. Az ítélet, amely elvi jelentőségű, miután egy régen tisztázatlan kérdést döntött el, jogerős.

Constantin Danila Borsán lakik és nincs foglalkozása

A borsai nagyper vádlottjai közül csak Dumitrescu Joan lelkész jelent meg a nagyváradi tábla tárgyalásán. November 12-ikére halasztotta el a nagyváradi tábla a szatmári per fellebbezési tárgyalását

Oradea-Nagyvárad, szeptember 30. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az emlékezetes szatmári monstreper fellebbezési tárgyalásának szerdán délelőtt kellett volna lezajlania a nagyváradi

tábla előtt. A borsai tüzvész utáni izzó atmoszférában került a szatmári törvényszék elé ez a per, amelynek emlékezetes ítélete annak idején az ország határain túl is óriási feltűnést

Fontos dátum: október 5.

Jól jegyezze meg ezt a napot, mert sorsdöntő lehet életében. Ezen a napon kezdődik a Zsidó Kórházorsjegyek húzása. Kis szerencséjével

milliómos lehet

Csupán egy száz lejes Zsidó Kórházorsjegy kell a birtokában legyen. Ha eddig elfelejtett volna venni sorsjegyet,

még nem késő

siessen az első sorsjegyrushoz, vagy írjon a Zsidó Kórházegyesületek Központi Sorsjátékintézőségének, Cluj. Piata Unirii 20, amely 100 lej beküldése ellenében portómentesen küld egy sorsjegyet.

Az 1.000.000 lejes főnyereményen kívül 200.000, 100.000, 50.000, 25.000, 10.000 lejes és kisebb nyeremények kerülnek kisorsolásra.

Ne szalassza el a szerencsét. Vegyen Zsidó Kórházorsjegyet!

keltett. A törvényszék felmentette a per összes vádlottait és csak Danila Constantint találta kétféle testi sértés vádjában bűnösnek. Borsai azóta már felépült és a nagy per emléke is kivesszett már az emberekből. Szeptember 30-án a nagyváradi tábla tárgyalóterme üres maradt: a nagy per fellebbezési tárgyalása senkit sem érdekelt. De ugylátszik nem érdekelte a vádlottakat sem mert egyedül csak Du mitrescu Jon lelkész jelent meg az összes zsidó és román vádlottak közül.

A Mihailescu-tanács előtt így csak a védők jelentek meg és pedig a zsidó vádlottak részéről dr. Grünstein Armin a román védőszak megbizásából pedig dr. Sangeorgianu és dr. Soproni ügyvédek. Nem érdektelen, hogy Danila és Berindei lelkészek közvédőjül dr. Markovics József nagyváradi zsidó ügyvédet jelölték ki.

Mihaiescu elnök a tárgyalás megnyitására konstataálja, hogy a per összes vádlottai megkapták az idézőt, az egy Danilát kivéve, aki ismeretlen helyen tartózkodik. Az elnök kérdést intézett Dumitrescuhoz, hogy hol tartózkodik Danila.

— Borsán — hangzott a válasz.

— És mi a foglalkozása?

— Nincs foglalkozása — felelte a lelkész.

Dumitrescu még elmondta, hogy Berindei lelkész azért nem jelenhetett meg, mert ugyanakkor Máramaros-szigeten is tárgyalása van.

Bonteanu táblabíró delegált főügyész a tárgyalás elhalasztását kérte a vádlottak távolmaradása miatt, ezzel szemben Soproni dr. mint Dumitrescu védője, kérte, hogy a lelkész ügyét válaszszak külön és tartsák meg ügyében a tárgyalást. Ugyancsak a tárgyalás megtartását kérték Sangeorgianu, dr. Markovics és dr. Grünstein védőügyvédek is. A tábla végül november 12-re halasztotta a tárgyalás megtartását melyre külön idézőt csak Danilának kézbesítenek. A távolmaradt ügyvédek sem kapnak idézőt, Zelea Codreanu-t kivéve, aki táviratilag jelentette be a táblának hogy lekérte a vonatot és ezért nem jelenhet meg a tárgyaláson.

Ha azt akarja,

hogy az UJ KELET, az erdélyi zsidóság zavartalanul teljesítse kötelességét

ÍL Z E S S E pontosan előfizetését!

Műfestés, vegytisztításban, ugy kivitel mint olcsóságban CZINK cég vezet!!!

A törvényszék elrendelte László Akos bankigazgató szabadlábrahelyezését

Az ügyészség még nem döntött afelől, hogy megfellebbezi-e az ítéletet, vagy sem. Elővezetési parancsot adtak ki gróf Horváth Toldi István ellen

Cluj-Kolozsvár, szeptember 30. (Az Uj Kelet tudósítójától). Szerdán délelőtt bírási érdeklődés előzte meg a törvényszék első szekciójának tárgyalását, melyen a László Akos ellen kibocsátott letartóztatási végzés megerősítése, vagy hatálytalantítása felett kellett döntenie. Délelőtt 11 órakor megjelentek az őrizetbe vett bankigazgató védői: Dr. Fehér Dezső, dr. Fabius Stefan és dr. Krausz Imre, majd dr. Sebestyén József is, László Akos nagybátyja, aki szintén mint védő jelent meg unokaöccse érdekében. Ezután a törvényszéki tanács vonult be Decusara tanácselnökkel az élén, aki mellett Niculescu bíró asszisztált, míg a vádat Lani ügyész képviselte. A sápadt és megviselt László Akos védőinek kíséretében lépett be a tárgyalóterembe, ahol a vádirat felolvasása után elsőnek Lani ügyész emelkedett szólásra és kérte a letartóztatási végzés megerősítését.

Lőrinczy csak ügyfele volt László bankjának

Dr. Fehér Dezső rámutatott arra, hogy László Akos letartóztatásának semmiféle alapja nincsen. Jogi szempontból teljesen érthetetlen a vizsgálóbírónak az az álláspontja, hogy László Akos mint az Erdélyi Takarékpénztár igazgatója, hűtlen pénzezelést követett volna el. Lőrinczy az Autoglobnál fantasztikus könyvelést vezetett, de ez a könyvszakértőket és hosszas vizsgálatot igénylő művelet semmiképpen nem lehet összefüggésben az Erdélyi Takarékpénztárral.

Lőrinczy egyszerű ügyfele volt a banknak

és mint ilyen közötté és a bank között fennállhatnak üzleti kapcsolatok. Lőrinczy betétes volt ennél a banknál és a banknak joga volt olyan célokra fordítani az általa letétbe helyezett összeget, ahogyan azt jóának látta.

Nem állhat fenn a hűtlen pénzkezelés vádja

A hűtlen pénzkezelésnek nyoma sem lehet ennél az üzleti kapcsolatnál. A hűtlen pénzkezelés vádja egészen más körülmények között érheti csak egy bank igazgatóját és külön a kereskedelmi jogban állapított normák alapján vezethető hűtlen kezelés vádja egy bank vezetőjének letartóztatásához.

Amígaddig, míg egy bank ellen csőd-eljárás folyamatban nincsen, a hűtlen kezelés vádját a bank vezetője ellen hangoztatni nem lehet.

csőd-eljárásnak pedig meg vannak a maga törvényes formái, amelyekről jelen esetben szó sem lehet, mert az Erdélyi Takarékpénztár ellen senki nem kérte meg csődöt.

Dr. Fabius védőbeszéd

Ezen az alapon Fehér Dezső dr. kérte a tartóztatási végzés hatálytalantítását. Őna dr. Fabius Stefan emelkedett szószra, aki hangsúlyozta, hogy László Akos

országos nevű kereskedőcsaládból származik,

akinek becsületes jöhíre minden vitán túl áll. László Akos egészen fiatalon a bankemberi pályafutását és karrierjét családjának támogatását élvezte. A letartóztatása így olyan embereket is akiktől egész életüket becsületes munkával töltötték el. Hangsúlyozta Fabius, hogy László Akos letartóztatása nem szűkíti a vizsgálat további menetét,

amelynek bankigazgató Kolozsváron bármikor a hatóságok rendelkezésére áll.

Egy nem követett el bűncselekményt, bizonyítja az, hogy külföldi útján megszervezte hazautazott, amikor tudomást szerzett az ellene emelt vádakról.

Ezután Fabius dr. hangsúlyozta, hogy a hűtlen kezelés vádja nem állhatja meg helyét. Lőrinczy éppen olyan üzletfele volt a banknak, mint bárki más és az általa elhelyezett egymillió 800 ezer lejt a bank igazgatója odafordíthatta, ahová akarta. A bankigazgató szabályozásáról szigorú törvények intézkedtek, de a törvények egyike sem vonja meg a bankigazgató szuverén jogát a bankban megfordított pénzeszegek hovatartozását illetően.

Hatálytalantítják a vizsgálóbírói döntést

Fabius dr. után dr. Sebestyén József tartotta meg védőbeszédét, aki bensőséges szavakkal mutatót rá arra, hogy milyen helyzetbe sodorja ez a letartóztatás László Akos családját. Sebestyén József beszéde láthatólag mély hatást gyakorolt a bírákra, akik ezután teljes órán át tartó tanácskozássra vonultak vissza. Ez alatt a folyosón az érdeklődők nagy tömege várta a döntést. A tanácskozás el-

huzódásából már következtetni lehetett, hogy a tárgyalás felmentéssel végződik. Főlegkor hirdette ki végül Decusara elnök, hogy

László Akos ügyében kibocsátott letartóztatási végzést a törvényszék hatálytalantítja, mert nem lát bűncselekményt fennforogni.

László Akos szabadlábra helyezése jogerőre még nem emelkedet, mert az ügyészség a szerdai napon még nem döntött afelől, hogy megfellebbezi-e a törvényszék ítéletét, vagy sem. A perrendtartás értelmében az ügyészségnek három nap áll a fellebbezés benyújtására rendelkezésre. Minden jel arra mutat azonban, hogy az ügyészség László Akos ügyében nem él a fellebbezés jogával és ebben az esetben László Akos már csütörtökön elhagyhatja az ügyészségi fogházat.

Elővezetési parancsot adtak ki gróf Tholdy ellen

A rendkívül kényes ügyben egyébként

Villanygőgő
C SERE 50
az új feszültségre
százalékkal

Rezső és vasaló átalakítás
az
Elektrikánál
Cluj, Hotel Central épület

újabb eseménye a vizsgálatnak, hogy szerda délelőtt Pastie vizsgálóbíró elővezetési parancsot adott ki gróf Horváth Tholdy István ellen. A fiatal gróf, aki László Akos mellett társigazgatója volt az Erdélyi Takarékpénztárnak, néhány nappal ezelőtt birtokára utazott, annak ellenére, hogy az ügyészség utasította, miszerint a vizsgálat ideje alatt nem szabad elhagynia Kolozsvárt. A vizsgálóbíró csütörtökre várja a fiatal gróf Kolozsvárra érkezését és ekkor megkezdi kihallgatását.

Fizetése képtelen a Transilvania Bank

Bodnár Béla, az Autoglob tulajdonosa csődöt kért önmaga ellen. 221 millió aktívát és 198 és félmillió lej passzívát mutat ki a Transilvania

Cluj-Kolozsvár, szeptember 30. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kolozsvári Transilvania Bank Rt. nevében ma dr. László Endre vezérigazgató kényszerregezési kérelmet nyújtott be a törvényszékhez. A kényszerregezési kérelemben a bank három év alatt történő 100 százalékos kifizetést ajánl fel hitelezőinek, melyből 15 százalékot az első, 35-öt a második és 50 százalékot a harmadik évben fizet ki.

A fizetése képtelen pénzügyét 221 millió lej aktívát mutat ki, míg passzívái 198 és

fél millió lejre rúgnak. Az aktívák között a kihelyezések 188 milliót tesznek ki, míg a betétesek és folyószámla hitelezők követelése 182 millió lejt. A bank ingatlanjai 15 millió lejre vannak értékelve.

Szerdán délelőtt egyébként még egy kényszerregezési és egy csődkérelmet érkezett a törvényszékhez. Különös érdeklődésre tarthat számot, hogy Bodnár Béla, az Autoglob tulajdonosa csődöt kért önmaga ellen. Bodnár Béla, akit a megszokott Lőrinczy igazgató a legjobban károsított

meg összes ügyfelei közül. Az Autoglob passzívái 8 millió lejre rúgnak, ezzel szemben az aktívák 4 millió lejt tesznek ki.

Ugyancsak szerdán délelőtt jelentett be fizetése képtelenségét a Cumatru Bun cég, melynek tulajdonosát, Gaspar vendéglőst pár nappal ezelőtt a feketeszesz-panamban való részvétel vádjával Puscariu vizsgálóbíró őrizetbe vett. A Cumatru Bun egyéves moratóriumot kér és öt millió lej passzívával szemben 5 millió lejt aktívát mutat ki.

Maniu szabadkezet adott pártjának új elnök megválasztására

Mi történt a kolozsvári „barátságos“ összejöveteleken

Bucuresti-Bukarest, szeptember 30. A fővárosi lapokban élénk visszhangra talált a nemzeti parasztpárt vezetőinek kolozsvári találkozója. Abból a tényből, hogy a megbeszéléseken Maniu is részt vett, arra következtettek, a bukaresti lapok, hogy az elnöki tanács tagjait elsősorban a pártelnökség foglalkoztatta. A Diminuta szerint Maniu ismét és határozottan kijelentette, hogy nem óhajt visszatérni a nemzeti parasztpárt élére, miután nem szüntek meg azok az okok, amelyek őt lemondásra kényszerítették. Maniu Mihalachenak ajánlotta fel az elnöki méltóságot, a parasztpárti vezér azonban nem hajlandó vállalni az elnökséget. Miután Titulescu sem adott pozitív választ azoknak, akik őt a nemzeti parasztpárt elnökségére felkérték, a bukaresti lapok szerint Mironescu személye került előtérbe. Mironescu az összes frakciók előtt népszerű, a miniszterelnöki tisztet igen jól töltötte be és az ő elnökké választásával nyitva marad annak lehetősége is, hogy Maniu bármikor visszatérhessen a párt élére, mert Mironescu készséggel adná át neki.

Eddig szólnak a bukaresti lapok információi, amelyeket a következőkkel

egészíthetünk ki: A Vaida Sándor lakásán lefolyt megbeszélések legfőbb programpontja csakugyan Maniunak a párt élére való visszatérése volt. Mihalache és Madgearu ismét kérték Maniut, hogy változtassa meg elhatározását. A volt miniszterelnök azonban kijelentette, hogy nem történt semmi, ami őt álláspontjának feladására bírná. Ezzel szemben szabad kezet adott a pártvezetőknek, hogy állítsanak új elnököt a nemzeti parasztpárt élére.

Miután azonban erről egyelőre szó sem lehet, az értekezlet eredménytelen maradt.

Alkalmunk volt beszélgetést folytatni Maniu Gyulával, aki kijelentette munkatársunk előtt, hogy a nemzeti parasztpárt vezetősége semmilyen értekezletet nem tartott Kolozsváron. Mindössze annyit történt, hogy a nemzeti parasztpárt néhány vezetője eljött Kolozsvárra az ő meglátogatására.

Végetért a norvég munkások bérharca

Kopenhága, szeptember 30. Az év elején, március 15-én, 12 ezer papírgyári munkás kizárásával kapcsolatban hatalmas sztrájkhullám vette kezdetét, amelyben 85 ezer munkás vett részt. A sztrájk azóta állandóan tartott és tegnap fejeződött be, a munkásság győzelmével. A kizárást és a sztrájkot az váltotta ki, hogy a munkáltatók 15-25 százalékos bércsökkentést akartak keresztül erőszakolni. A hosszú harenak alapján a bércsökkenés mindössze 6 százalék. A most befejezett bérharc a norvég munkásmozgalom történetében páratlanul áll. A hosszú ideig tartó harcban a munkásság példátlan ki-

tartást és nagyszerű összetartást bizonyított.

A norvég szakszervezetek a kizárások ideje alatt közel 20 millió norvég korona segélyt fizetett ki tagjainak. Ezt a hatalmas összeget csak a dán és svéd szakszervezetek segítségével tudták előteremteni.

A próféta gyermek

Edmond Fleg megrázó zsidó regénye
Ára 100 lej és portó
KAPHATO AZ UJ KELET
KÖNYVOSZTALYABAN

ATMENETI KABÁT
RAGLAN Ia FLAUSCH
M. NEUMANN

Lei 1700 és feljebb

Lei 3000 és feljebb

Piața Unirei No. 14.

5.

mert sorsnapon kezdek huzása.

ehet
Kórházors-n. Ha eddig rsjegyet,

késő
oz, vagy ir-
ek Központi
Piata Uni-
se ellenben
rsjegyet.
nyen kívül
10.000 lejes
lnek kisor-

erencsé-
Kórház-

mentette a
sak Danila
dbeli testi-
Borsa az-
per emléke
kből. Szep-
tábla tár-
nagy per
kit sem ér-
érdekelte a
ül csak Du
meg az
ttak közül.
t így csak
dig a zsidó
nstein Ar-
egbizásból
s dr. Sop-
telen, hogy
k közvéd-
nagyváradi

lás megnyi
per összes
zót, az egy
tlen helyen
ést intézett
tartózkodik

a válasz.
felelte a

ta, hogy Be
jelenhetett
Máramaros-

ült főügyész
kérte a vád-
t, ezzel szem-
itrescu védő
gyét válasz-
gyében a
a tárgyalás
orgeanu, dr
in védőügy-
ovenber 12-
megtartását
Danilának
dt ügyvédek
a Codreanu
jelentette be
a vonat és
a tárgyalá-

arja,

ET,
ság
ma,
lje-
gét

c
zetését!

ezet !!!

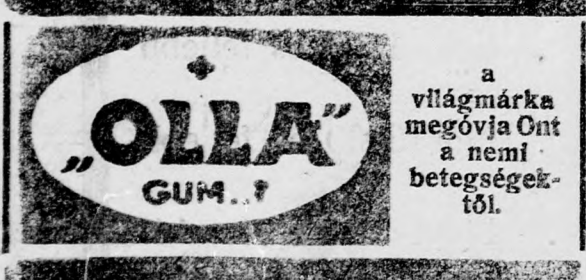
Megjelent Ujvári Péter első posthumus kötete

A tragikus végű író önvallomása. A jesivától az írói hírnévig

Ujvári Péter ez év január 16-án hunyta le örökre szeméit a pesti zsidó kórházban. A nagy író emléke, tul min den gazdasági krízisen, lehangoltság- gon, jövőért való félelem, élénken él mindazokban, akik három évtizedeken át olvasták apróbb-nagyobb műveit. A nagy író két fia: László és Imre, most rendezte sajtó alá Ujvári Péter összegyűjtött műveit. Elsőnek a „Mécs mellett” című regénye kerül a könyv- piacra. Ebben a regényben Ujvári Péter ifjú korának számos élményét dolgozta fel. A legjellegzetesebb írások egyike: csupa derű, szatíra és em- berszeretet. A könyv bevezetője fel- öleli Ujvári Péter rövid életrajzát is. Ebből adjuk az alábbi részletet:

Mint Vámbéry, vagy Ballagi, ő is ama kivételes képességű zsidók közé tartozott, akik elfáradás nélkül jutot- tak el a gettóból kivézető uton az eu- rópai szellemiséghez, csak hogy mikor a kaftánját levette, nem huzta le vele együtt tulajdon börtét is. Megmaradt a maga fajtságában magától értetődő természetességgel. A felületeseletrajz- kutató hiába keresné, hogy hol talált élő példát a maga számára. Apja Wolf Grossmann, Ersekujvár ortodox rabbija, aki korán árván hagyja a kis Pinchesz Jüdet. Anyja egyszerű, jám- bor zsidó asszony, leánytestvérei, zsi- dópapnak, kántornak és tanítónak a feleségei, egyetlen bátyja, talmudista, böles és szent, mint az apja volt. De terebélyes családfája, amely anyai részről (Ettinger-család) Maharam-ig, a nagy talmud-kommentátorig eresztí gyökerét, dus lomboztatán sok csodát tárt már az ámuló világ elé. Ugyan- ennek a fának hájtása volt Marx Ká- roly és Ettinger Salamon, az első né- met-zsidó társadalmi regényíró, az Olaszországba elszármazott Ottelenghi (de genere Ettinger) és Barbarelli családok sok kiválósága, köztük ama Barbarellivel, akinek arcképe a velen- cei dózse-palotában máig is látható. Apai részről Remo-t, a hirnevessé tudóst és liturgikust örítte ősenek a család, aki tudvalevőleg az askenáz zsidóság imakönyvét rendezte. Különbö pedíg mindkét felmenő ág négy-öt generá- ciója már magyar földben gyökerezett és nem vallhatott magának egyebet, mint az ősi örökséget: a Bibliát és a Talmudot, bárha akadt köztük olyan is, aki gazdálkodott és földbirtokos lett. Ujvári Péter apja, Wolf Grossmann a pozsonyi jesiván tanult és a világ- híru Kszáv Szójer legkiválóbb tanít- ványa volt. Tanulmánya idején abból tartotta el magát, hogy francia nyelvre tanította gazdag pozsonyi zsidók gyer- mekeit. Hol tanult meg franciául, azt csak a jó ég tudja. Örök titok marad az, hogyan jegyezte el magát a mult században egy pozsonyi bóher a nyu- gati kultúrával. Mit olvashatott: Ro- usseau-t, Voltaire-t, ki tudja? Az ér- sekujvári ortodox zsidó templom fa- lába illesztett márványtábla őrzí em- lékét és mint szentéletű, tudós zsidó pap emlékeztet.

Amikor a tizenkétesztendő Pinchesz Jüdet az özvegy papné kézenfogva kivitte az érsekujvári állomásra és feltette a nagysurányi vonatra, Kolompár cigány- király bandája a Rákóczi indulót játszotta éppen és a kis Jüde tincsei lobogtak a szélben. Elragadta a vonat a nagysurányi jesiva felé, szörnyű nagy utra, háromezer esztendő betűtengerének partjainhoz, abba a rengetegbe, ahol a Talmud, a Midras és a Gemara égigérő fának levelei el- takarják a napot. Másnap a kisfiut már

eltemették a könyvek. Éjjel-nappal halott géonokkal társalgott, a szent szövegek kérdéseivel verekedett; csak három-négy óra jutott alvásra és csak egy-két krajcár uborkasalátára, hogy a test ne lázadjon a lélek ellen. Örök frigrre lépett a zsidó nyomorusággal, amely nagy szívét halá- láig melegítette és sulyos gyomorbajt szerzett, amely egész életén át kinpadra vonta.

Nehéz ifjuságának utját kisérni, mert keveset beszélt magáról. Személyesét írni még annyira sem szeretett és mikor nagy rábeszélésre belefogott életrajzának a megírásába, néhány csodálatos oldalt írt anyjáról, akit nagyon szeretett, aztán pontot tett utána és nem folytatta. Ebben az írásban megrázó sorok beszélnek szor- moru gyermekveiről:

... „Azt hiszem, bárha erről nincsenek is anyakönyvi adataim, nem is kiskorom- ban születtem, mint más rendes ember. Legalább huszéves lehettem, mikor a vi- lágra jöttem, talán több is. Mert én öre- gen kezdtem az életet. Örege, szegényen és fáradtan.

De azért nem kell hinni, hogy tavaszta- lanul multak el az első esztendőik. Ezer színre bontott aranyemeleget csurgatott rám két fekete szem. Két drága, hűséges és okos szem, amely ajnározott és jól- tartott. A Neumann-fiu gazdag volt, a Leuchter-gyerek is, de ők csak tejet és sok vajaskenyeret kaptak az édesanyjuk- tól. Engem édes, illatos költészettel ita- tott az édesanyám.

Egyszerű asszony volt az édesanyám, szerény és természetes. Minden, amit mon- dott és csinált, egyszerű és természetes volt. Tizenkét gyereket hozott a világra, olyan egyszerűen és természetesen, mint- ha nem is sejtette volna, hogy nagy dolog ez. Vannak emberek, akik isteni képessé- geket hordanak magukban és nem tudnak ró- luk. Az én anyám ilyen volt. Mert költ övölt. Ezer teherrel rakta meg az élet, de ő megsem érezte talán. Legtöbb- ször meg sem látta, mert az élet nem állt meg előtte fenyegető, nagy árnyékával csak mellette surrant el, mint egy látó- más, színesen ragyogóan, megfoghatatlan- nul. Mert költő volt. Ezernyi csodakép szunnyadt lelkében, csodás multak ezer káprázata, amik csöndes esteiken kiszir- moztak belőle és sirtak, muzsikáltak, mint a mese ezüstvirágja. Kevés asszonyt is- mertem életemben, aki úgy tudott mesélni, mint ő, pedig írni-olvasni csak jidisül tudott. Megelevenedett a legnemesebb mult és megelevenedett a legfejlettebb ember is, ha mesélni kezdett.

Az ő meséiből hasadtak ki gyermekko- rom legszebb ígérétei. Amikor mesélt, se fáradt, se éhes nem voltam, pedig gyer- mekkoromban az éhség és a fáradtság voltak a legtartósabb érzéseim. Sokszor ő maga is azért mesélt, mert a szoba hi- deg volt és az asztalon csak egy kis szá- raz kenyér keménykedett.

— Gyere, drágám — hívott csendesen —, gyere vacsorázni.

Az ölebe vont és mesélt. Szent embe- rekről, akik csodákat műveltek. Ez volt a vacsorám. De az asztalunknál a szip- purim minden fényalakja ült. Majmoni- desz, Lurja és a Bal-Nesz. Fejedelmi va- csora volt. Nem irigyeltem a vajaskenyere miatt a gazdag Neumann-fiut.

Mesélni talán ő tőle tanultam. Gondoltam, tudta ez ő maga is és sok- szor bizony szomorkodott is emiatt. Miért hogy éppen ő rá ütöttem, miért nem az édesapámra, mint a bátyám, aki huszes- tendős korában befejezte a Talmudot és huszonnyolc éves korában befejezte az egész életet.

Az apám rabbinus volt böles és szelid ember. Tudós volt a nagyapám, de még a tizedik szépapám is. Nemzedékről-nemze- dékre szálltak át a nagy fölhiások, ame- lyekből, nem tudom már melyik generá- cióban, Maharam is kibányázta még a mai napig is ragyogó igazságait. A Talmud volt a mi családunkban az ősi dominium és ha akadt volna valaki, aki kizüllik be- lőle, azt ugyancsak letiporta volna a családi csekélység. De nem is akadt ilyen szegénye a családnak sok-sok emberöltőn keresztül. Csak az utolsó generációban görbült lefelé a magasba ivelt családi hagyomány. Én nyomtam le. Én voltam az első eltávozó.

Meglesni azt a pillanatot, amikor Euró- pa fascinálo szelleme áttöri a jesiva vas- tag falát és belehull a fiatal bóher égő lelkébe, nehéz feladat. Talán ő maga ad

választ erre a kérdésre „A mécs mellett” című regényében, ahol életrekelte a jesiva élményeit, a nagy harcot a világi tudá- sért, a küzdelmet a világi nyelvvel. Kör- nyezetének beszélt egyszer, hogy a jesiva bóher előtt abban az időben két kutfor- rásnak volt csak tekintélye, Immanuel Kantnak és a Konversations Lexikonnak. Nyilván ezek voltak a megértés és a meg- ismerés utjai a századvégi rabbinöven- dék előtt. Azokat a sorait idézzük, amelye- ket ő maga írt erről a lelki átalakulá- sáról:

„Hogyan történt ez a megmásulás és mi vitt rá erre a hűtlen elszakadásra, ma már csak homályosan érzem. Csak annyit tudok még: levegő nélkül élttem sokáig, egy elsüllyedt világban, ahol csak a mult világított. Egyszer aztán kirturam belőle magamat. Az igazság szorított felfelé, de itt már a hazugság ölelt magához. Hogy embernek érzem magam, ahhoz kevés volt az igazság. De az első hazugságban már embernek érzem magam”.

Megalakult a Zsidó Kórház sors- jegyjátékának elnöklő bizottsága

Tegnap állították össze Kolozsváron azt a hivatalos bizottságot, mely a Zsidó Kórház sorsjegyjátékának huzásainál el- nökölni. A bizottságban dr. Colbazi Emil vármegyei prefektus, dr. Tatar Co- riolan egyetemi tanár, az interimár-bi- zottság elnöke, Richard Filipescu vezető- ügyész, dr. Pordea Augustin közjegyző és dr. Sebestyén József, a zsidó kórház el- nöke vesznek részt.

A bizottság a sorsjegyjáték első huzá-

sán, október 5-én kezd meg működés- t. A városháza nagytermében, délután 5 órakor veszi kezdetét a huzás, mely iránt a sorsjegyvásárlók nagy tömegében ál- talános érdeklődés nyilvánul meg. A nye- remények végösszege 2,700.000 lejű tesz ki és így érhető, hogy mindenki a Zsidó Kórház sorsjegyet vásárol, mert a szaz- lejes befektetés ellenében olyan összegű nyereséget birtokába juthat, mellyel egész életében megszabadul gondjaitól.

Egy düsseldorf környéki kereskedő szállí- totta a robbanóanyagot a nemzetközi vasuti merénylők számára

A kereskedőt letartóztatták, mert tizenöt métermázsza robbanó- anyag hollétééről nem tud számot adni

Bochum, szeptember 30. Az utóbbi hó- napokban Európa különböző helyein el- követett bombamerényletek és robbaná- sok rejtélyes hátterére talán világossá- got derít egy szenzációs letartóztatás, amelyet tegnap eszközölt a bochumi rend- őrség.

Mint ismeretes, a merényletek nyomo- zása során eddig egyetlen állam rendő- rőse sem tudta megállapítani, hogy a me- rénylők honnan szerezték a robbanóanya- gokat. A düsseldorf rendőrség tegnap délelőtt letartóztatta egy Schad nevű 27 éves kereskedőt, akinek Ichenbüchren vá- rosban robbanóanyagraktára van és aki-

ről kiderült, hogy a tilalom ellenére ál- landó szállítója volt a szélsőséges terror- szervezeteknek. A letartóztatott kereske- dő a Düsseldorf környéki kőbányának és más hasonló üzemeknek a céljaira tartott robbanóanyagokat raktáron. A házkuta- tás alkalmával lefoglalták Schad üzleti könyveit és raktárkimutatásait. A könyv- szakértők megállapították, hogy hiányoz- nak a kimutatások arról, hogy a kereske- dő kinek szolgáltatott ki közel tizenöt métermázsza robbanóanyagot.

Igen meglepetti a nyomozást az a kö- rülmény, hogy a kereskedő régebbi köny- veit eltüntette.

Párizsban is a világbéke mellett tüntettek

Laval és Briand visszaér- keztek Párizsba

Briand: „Talán most történt valami előreha- ladás” Minisztertanács az Elysée-palotában

Párizs, szeptember 30. Laval és Briand kedd éjszaka 11 óra 20 perckor az északi pályaudvaron visszaérkeztek Berlinből Pá- rizsba.

A pályaudvar környékén a késő éjszakai óra ellenére nagy tömeg várakozott s él- tette a megérkezett kormányfőfiakat és a világbékét.

Az Intransigeant munkatársa nyilatko- zatot kapott Lavaltól és Briandtól. A mi- niszterelnök el volt ragadtatva a birodalmi kormány és a berlini lakosság általi fogadtatástól. Kijelentette, hogy szívből kívánja, hogy a közös tanácsadó-bizottság sikeres munkát végezzen s szolgálja a két nemzet közötti közlekedés ügyét. Briand a következőket mondta: „Talán most tör- tént valami változás és előrehaladás”. — A francia miniszterek tegnap délután 5 óra tájban érték Aachenbe, ahol a német hatósági vezetők a pályaudvaron üdvözöl- ték a határátlépés előtt álló francia ko-ormányfőfiakat. Laval és Briand a német terület elhagyása előtt közös táviratot küldöttek a birodalmi kancellárnak és kül-

ügyminiszternek, melylő köszönetet mo- danak a meleg fogadástól és ígéretet tesznek aziránt, hogy követnek minden- lehető, hogy a német francia közel-édes- törekvéseket siker koronázza.

Párizs, szeptember 30. Az Elysée palo- tában ma minisztertanács volt Doumer elnök jelenlétében. A minisztertanácsot Laval és Briand részletesen beszámolták berlini utjuk eredményeiről.

— Csökkentek a csehslavok vasutak bevételei is. Prágából jelentik: A csehszlovák közlekedésügyi miniszter közlése szerint a csehslavok államvasutak be- vételei az elmúlt évben 4.47 százalékkal csökkentek. A miniszter ezt az általános gazdasági válságon kívül elsősorban az autón való áruszállítás nagyarányu te- jedésével magyarázza és annak a véle- ményének adott kifejezést, hogy az áru- szállítást az autók bevonásával az egész ország területén szigoruan monopolizá- ni kell.

MŰVÉSZI STILUSOS, MODERN

TRANSILVANIA

MŰ-BUTOROK

BUTORGYÁR

CLUJ,

STRADA MEMORANDULUI 1. SZ.

ALATT AZ EMELETEN LEVŐ

Őszi nagy butor-kiállításából

szerezhetők be eredeti és feltűnően olcsó quári árban

Komplett ebédlo-berendezések cauczusi diógyökerrel Lei 25.000

Komplett háló-berendezések exota-fournerral Lei 26.000

Csütörtök, 1931. október 1.

As UJ KELET

bán

Főzser

Felelős

Bu

Hátsz

Ökkek

me

— Jobbá

dapestri

zet időjár

rült, csend

jel hűvös

Budapest

— Turis

Kárpát Eg

ber hó 4-é

rendez Tör

Bácsi toro

lekezés a

gel 8 óra

képzes

sen látunk

— Nagy

kvitel. St

statisztika

első felév

ből kitűn

rubel volt

szemben,

A bellet pas

világ gazd

zak, tehát

lált Szovje

kat a hirt

állítják.

— Ritka

egy ház

mundban

koltak egy

döt és enn

mozás meg

nek nagy

ben több

pédány is

a gyilkoss

szik, hogy

bélyegyük

— A m

egy ameri

tik: Az u

tett neme

csapásra

Danbury v

kalapdivat

köszöntése

folyik a m

fedezhessé

amerikai

ponta tize

hét alatt

dollárt ker

— Van

tik: Ugy

let. A lon

lezárt üzle

fel. A bel

százaléka

deivel szer

törzsrészv

talék fizet

— Egy

Newyorkb

re válságo

képessége

sok szerin

beállhat.

— Am

és teki

nyomott

rik, amik

fúvódás

tanácsos

morra l—

zsef keser

rendik a

ran, mert

okát gyo

szervezte

keserűviz

ban és fü

— Kol

Drezdából

zett Dre

orvosok k

a kolozsv

Fülöp elő

mekek tud

járól” Az

tapasztala

gyelmet

Leitnert,

a külföld

hívtak elő

HIREK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
Cikkeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— **Jobbára derült időjárás várható.** Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint jobbára derült, csendes, nappal tovább melegebbé, éjjel hűvös időjárás várható. A hőmérséklet Budapesten ma délben 13 fok Celsius.

— **Turista kirándulás.** Az Erdélyi Kárpát Egyesület turista osztálya október hó 4-én, vasárnap gyalogkirándulást rendez Törökvágy, Kányafő, Hója erdő, Bacsai torok, Angyalkút irányában. Gyülekezés a Mátyás ház előtt. Indulás reggel 8 órakor. Vezető: Orosz Endre. Fényképezési felvételekre vendégeket szívesen látunk.

— **Nagy mértékben csökkent az orosz kiviteli.** Stockholmól jelentik: Az orosz statisztikai hivatal most tette közzé az első félév kiviteli statisztikáját, amelyből kitűnik, hogy a kiviteli 366.2 millió rubel volt 517.3 millió rubel bevétellel szemben. A mérleg tehát 151 millió rubellel passzív. A kiviteli csökkentését a világ gazdasági válságával magyarázzák, tehát a gazdasági válságot az izolált Szovjet is megérzi, megcáfolva azokat a híreket, amelyek az ellenkezőjét állítják.

— **Ritka bélyegkért gyilkoltak meg egy házaspárt.** Berlinből jelentik: Dortmundban néhány nappal ezelőtt meggyilkoltak egy Eduard Moser nevű kereskedőt és ennek a feleségét. A rendőri nyomozás megállapította, hogy a kereskedőnek nagy bélyeggyűjteménye volt, amelyben több rendkívül értékes ritka bélyegpéldány is szerepelt és ez a gyűjtemény a gyilkosság után eltűnt. Bizonyosra veszik, hogy a szerencsétlen házaspárt a bélyeggyűjteménye miatt ölték meg.

— **A madártollas kalapok szanáltak egy amerikai várost** Newyorkból jelentik: Az újdivatú, madártollakkal díszített nemezből készült női kalapok egy csapásra szanáltak egy amerikai várost. Danbury városa ez a hely, az amerikai kalapdivat központja, ahol az új divat bevezetése óta éjjel-nappal szakadatlanul folyik a munka, hogy a nagy keresletet fedezhessék. Danburyban állítják elő az amerikai női kalapok 85 százalékát. Naponta tízezer tucat kalap készül. Négy hét alatt a város kalaposai másfélmillió dollárt kerestek.

— **Van még jó üzlet.** Londonból jelentik: Ugy látszik van még mindig jó üzlet. A londoni Austin autótársaság most lezárta üzleti éve rekorderedményt mutat fel. A belföldi piacon a gyár eladásai 26 százalékkal emelkedtek az előző esztendővel szemben. A vállalat közgyűlése a törzsrésztvények után 100 százalékos osztalék fizetését határozta el.

— **Egyre válságosabb Edison állapota.** Newyorkból jelentik: Edison állapota egyre válságosabb. A nagy feltaláló ellenálló képessége állandóan csökken s az orvosok szerint a katasztrófa bármelyik napon beállhat.

— **Amikor areszine fakó, szürkésárga és tekintete bágyadt,** amikor szomoru, nyomott hangulat és nehéz álmok gyötörnek, amikor epepángás, gyomorfájás, fel-fuvódás és fejnyomás kínozzák, olyankor tanácsos néhány napon át reggel éhgyomorral 1-1 pohár természetes **Ferenc József** keserűvizet inni. Az orvosok azért rendelik a **Ferenc József** vizet oly gyakran, mert ez sok esetben a rosszullét okát gyorsan megszünteti és az egész szervezetet felfrissíti. A **Ferenc József** keserűvizet gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Kolozsvári orvos külföldi sikere.** Drezdából jelentik: A napokban ülésezett Drezdában a németországi gyermekorvosok kongresszusa. A lapok kiemelik a kolozsvári gyermekorvos dr. Leitner Fülöp előadását „a csecsemők és kisgyermek tüdőgyulladásának új kezelésmódjáról”. Az új kezelés hosszú évek gazdag tapasztalataira támaszkodik és nagy figyelmet keltenek a kongresszuson. Dr. Leitnernek, akinek nevét előnyösen ismerik a külföldön, berlini orvoskörök is meghívták előadások megtartására.

— **Az esseni bányamunkás-szövetségek elutasították a bérkonfliktusban hozott döntőbírói ítéletet.** Berlinből jelentik: Essenben a bányamunkás-szövetségek elutasították a bérkonfliktusban hozott döntőbírói ítéletet s felirattal fordultak a birodalmi munkaügyi miniszterhez, melyben kérték, ne mondja ki a döntőbírói ítélet kötelező voltát. A döntőbírói ítéletet a vállalatok sem fogadták el.

— **Német tudósok szenvedései Grönlandban.** Hirt adtak arról, hogy a Wegener-expedíció életbenmaradt két tagja: Sorge dr. és Georgi dr., akik először teleltek át Grönland belsejében, szerencsésen visszatértek a sarkvidékről. A megmenekült tudósok a dán lapoknak szenzációs részleteket mondtak el sarki tapasztalataikról. Olyan borzalmas hideg volt, hogy csak a legnagyobb nehézségek árán tudták a létezésüket megőrizni. Kunkhójuk valóságos jégbarlang volt, és úgy építették meg, hogy a teteje egy vonalban legyen a talajt borító jégréteggel. Így sikerült elérniük, hogy a vihar nem rombolta szét kunyhóikat. Annnyira elborította őket a hórég, hogy a hatvan fokos hidegben csak órákon át tartó munkával tudták magukat kiánsni. Ami az eltűnt Wegener professzort illeti, a tudósok elmondták, hogy Wegener rendkívül fáradtan és kimerülten érkezett hozzájuk. Kérték, hogy maradjon náluk, míg újból erőre kap. Wegener azonban nem hallgatott rájuk és egy Rozmus nevű benszülőttel utnak indult. Hogy a halál hol érte őket utól, azt nem tudták megállapítani.

— **Az osztrák nemzetgyűlés kedvező döntése esetén Buresch kancellár Párizsba utazik a kölcsöntárgyalások felvételére.** Bécsből jelentik: Az osztrák nemzetgyűlés kedvező döntése esetén, a takarékosági törvényjavaslat megszavazása után Buresch osztrák szövetségi kancellár Párizsba utazik, hogy az Ausztria részére adandó kölcsön tárgyalásaiban személyesen részt vegyen.

— **Bulgáriában maximalják a földművelő lakosság számára szükséges cikkeket.** Szófiából jelentik: A bulgár kormány a gabonanemek áresése következtében, hogy a földműves lakosságon segítsen, rendeletet adott ki, amelyben maximalja mindazoknál a cikkeknél az árát, amelyekre a falusi lakosságnak szüksége van. Ezek az árak 15-25 száza lékkel alacsonyabbak az eddigi kereskedelmi áraknál.

— **Eredeti pénzhamisítás.** Bécsből jelentik: Bécsben érdekes pénzhamisítási módszert leplezték le. Felűnt, hogy olyan ötven sillinges bankjegyek vannak forgalomban, amelyek valamivel keskenyebbek a rendeseknél. Megállapították, hogy egy hamisító társaság a bankjegyek különböző részeiből keskeny csikókat vág ki, azután a megcsontított bankjegyet összeragasztják, a levágott darabokat pedig új bankjegyként állítják össze. Így tíz ötven sillingesből tizenegyet csináltak. A hamisítók egy szakácsnő és egy magánzónó személyében letartóztatottak.

NAPROL-NAPRA

Stanford angol pilóta a Schneider-kupa győztese megjavította saját világ rekordját. A Wight sziget felett négyszer körülpilóta gépén a pályát s közben óránkénti 408.8 mérföldes gyorsaságot ért el. Eddigi rekordja 379 mérföldes gyorsaság volt.

Az Egyesült Államok hajózási tanácsa újabb intervenciók hatására engedélyt adott Wilkinsnek a Nautilus mély tengeren való elsüllyesztésére. Ennek az aktusnak amerikai tanu jelenlétében kell végbe mennie. A tanu valószínűleg az Egyesült Államok bergeni konzulja lesz. Wilkins a Nautilus-t a norvég partok közelében fogja elsüllyeszteni.

Wiesbadenben a könyvkereskedő-szövetség gyűlésén felpanaszolták, hogy tudományos könyv kiadása ma már lehetetlenné vált, mert nincsen rá vevő. Most meg az olcsó bünygyi regények olvasóközönsége is megcsappant, sőt felére redukálódott.

A bécsi rendőrség újszerű pénzhamisítási módszert leplezett le. A hamisítók a jegybank érvényes bankjegyeiből keskeny csikókat vágtak ki s azután a csikókat összeillesztették. Tíz ötvensillingesből így csináltak tizenegy ötvensillinges bankjegyet. A hamisítók, egy szakácsnő és egy magánzónó, rendőri őrizetbe kerültek.

Kanadában a Glace-öböl től Vancouverig országútépítés kezdődik. Ez lesz a világ leghosszabb országútja. A 3500 mérföldes országút építése egy időre enyhíteni fogja a kanadai munkanélküliséget.

Soha

nem volt még ilyen nagymérvű áreszállítás a piacon

Meredith: Az özvegy, két kötetben	273 L
Karl Hans Strobl: Kisértetek az ingoványban	204 L
Charles Reade: Oltár és tűzhely I. II. kötet	340 L
Apuleius: Az aranyszámár	136 L
Ludwig Lewisohn: Az örök sziget 272 li	
Hatvány: Urak s emberek. Zsiga a családban I. II. kötet	435 L
Maupassant: Erős mint a halál	40 L
France: Próbabábu	45 L
Strindberg: Az apa, a pajtások, Julia kisasszony	45 L
Renan: Marcus Aurelius és az antik világ vége	75 L
Zola: Jó polgári koszt	35 L
Zola: Pénz	102 L
Gábor Andor: Hát Pillangó	45 L
Jack London: A vén halász meséi	95 L
Roman Rolland: Jean Christop sorozata kötetenként	30 L
Heltai Jenő: Almok háza (füzve)	44 L
Paul Bourget: A lelkiismeret (füz.)	44 L
P. Bourget: A lelkiismeret (kötv.)	64 L
Bibó Lajos: Kétlelkű szerelem (füzve)	44 L
Krudy: Boldogult ifjúkorom	64 L
Renard: Fléchambeau urból bacillus lesz (füzve)	44 L

Kapható:

Uj Kelet könyvostályában
 Vidékre utánvétel vagy az összeg előzetes beküldése mellett szállítunk.

Dávid Golder

a szegény zsidófiából lett nagystílű bankár életének regénye fölemelkedéstől bukásáig. Irene Nemirovszkij regénye egyike az utóbbi évek legnagyobb sikerű könyveinek
 Ára füzve 136 lej,
 Ára kötve 204 lej.
 Kapható az UJ KELET könyvostályában.

Már csak 63 óra van
 vasárnap d. u. 3-ig!

FŐNYEREMÉNY:
1.000.000
 Lei

Ha a bankban jár betétjét kivenni, a tőzsdében cigarettát vásárolni, a földművelő borotválkozni, el ne felejtse egy „Albina-Bank” által garantált

Kolozsvári Mentősorsjegyet

Sorsjegy-iroda Cluj,
 Strada Memorandului 16.

vásárolni, mert: egyedüli sorsjegy széles e hazában, amelyik minden megújítás nélkül még 7 osztályon játszik, egyedüli sorsjegy, amelyik a sorsjegy hátán lekötött nyereményszervezet időben és összegben pontosan be tartotta. Egyedüli sorsjegy, amelyiket 1/2-ed címletben is ki lett bocsátva, hogy a kistőkés is megvehesse.

Egész sorsjegy 100 lej, fél sorsjegy 50 lej. Postán küldve 119 lej, illetve 6-9 lej.

— **Leégett Vilna régi híres zsinagógája.** Varsóból jelentik: Vilna híres régi zsinagógája leégett. Régi értékes kéziratok is megsemmisültek a tűzben.

— **Egy bécsi orvos tragédiája.** Bécsből jelentik: Dr. Barta Vilmos huszonkétéves bécsi gyakorló-orvos öt nap előtt eltűnt a kásáról. Felesége, akivel csak rövid előtt kötött házasságot, pénteken levelet kapott férjétől, hogy öngyilkos lesz. A levelet az orvos egy bécsi vasuti postahivatalban adta fel s most ezen a nyomon kutat a rendőrség, hogy talán még meg tudja akadályozni az öngyilkosságot. A kétségbeesett asszony elmondta a rendőrségnek, hogy férje mint tudós specialista önmagán konstatálta a tüdővész s azóta öngyilkossági tervvel foglalkozott.

— **A kártyaadósságot is meg kell fizetni** Egy Henry Dawson nevű amerikai ur néhány héttel ezelőtt a Bremen nevű német gőzösen Európába utaztában 32.000 dollárt nyert a kártyán Charles Dundore nevű honfitársától, aki csekket adott erről az összegről. Amikor Dawson a csekket a párizsi Morgan banknál be akarta váltani, ez a kifizetést megtagadta azzal, hogy időközben a csekket annak kiállítója letiltotta. A szerencsés kártyás feljelentést tett Dundore, valamint a bankház ellen. A tárgyaláson Dundore kijelentette, hogy a vesztesség után tudta meg, hogy kártyakövetelés német törvény szerint nem lehet peresíteni, már pedig a Bremen német hajó volt, tehát a perben német bíróság illetékes. A bíróság mindamellett arra az álláspontra helyezkedett, hogy a követelés eredetét való tekintet nélkül a már aláírt csekket honorálni kell.

— **Hétszázötvennyolc közmunkatervet fogadott el az amerikai kormány.** Newyorkból jelentik: Az amerikai kormány 758 közmunkatervet fogadott el 450 millió dollár értékben a munkanélküliség enyhítésére.

— **Felhívás a Haggibor tornászaihoz.** Szíves tudomásulvétel végett közlöm, hogy a „Haggibor” tornászokosztálya október elsejével, a Református Kollégium (Farkas uca) tornatermében megkezdí szakaszerű tornaóráit. Időpont: hétfő-csütörtök este 8-10-ig. Tagdíj: havonta 30 lej. Jelentkezés a rendes tornaórák ideje alatt történik. Tornaszakosztály-vezető.

— **Több amerikai demokrata szenátor Mellon államtitkár vád alá helyezését fogja indítványozni.** Londonból jelentik: Több texasi demokrata szenátor a kongresszuson indítványozni fogja Mellon pénzügyi államtitkár vád alá helyezését, mert minisztersége alatt is fenntartotta magánüzleti összeköttetéseit.

— **A bécsi polgármester és a tanácsosok lemondanak illetményeik egynegyedéről.** Bécsből jelentik: Október elsejétől kezdve Seitz bécsi polgármester és a vezető bécsi tanácsosok lemondottak illetményeik egyötöd részéről.

Uj: Mehrling Zur Geschichte der Philosophie

340 lej Lepagenál Cluj. Kérjen ingyen könyvjegyzékkel

1931

Színház—Mozsi

A ballerina

Szombaton este nyílik meg az öthónapos szünet után a Magyar Színház. Az ünnepi megnyitó előadás mindig nagy szenzáció lesz. Az utóbbi évek legbrilliansabb, legtekélyesebb operett-ujdonságának, a „Ballerina”-nak lesz a premiérje. A Ballerina a régi „nagy” operettek fajtájából való. Zenéje, meseje egyaránt klassziszt képvisel. A tánci kaprúztatok.

A Ballerina előadása alkalmat ad arra, hogy a teljesen újjászervezett operett-társulat bemutatkozzék. A Ballerina főszereplői: Neményi Lili, Mayer Kató, Szombati Mancsi, Hegyesi Ica, Puttnik Bálint, Tompa Béla, Ihász Aladár. Karnagy: Stephanidesz József.

A Ballerina négy egymásutáni estén kerül színre. Szombaton, vasárnap hétfőn és kedden. A színház elővételi pénztára mind a négy estére árusítja már a jegyeket.

Délután: Szólik az asszony. Neményi Lilivel, Mayer Katóval. A legnépszerűbb magyar operett a Szólik az asszony kerül színre vasárnap délután 5 órakor, mérsékelt helyárrakkal. Főszereplői: Neményi Lili, (aki Kozlovározt először fogja játszani ezt a brilliáns szerepet), Mayer Kató, Tompa Béla, Ihász Aladár. Jegyek előre válthatók!

A Magyar Színház heti műsora

Szombaton, október hó 3-án este pont negyed 9-kor: A ballerina. (Az évad ünnepi megnyitó előadása. Az évad legszenzációsabb operette-ujdonsága. Világsiker! Az új operette-személyzet bemutatkozása, Neményi Lili, Major Kató, Putnik Bálint, Szombati Margit, Hegyesi Ica, Ihász Aladár, Tompa Béla, Selmezy Mihály, Leóvey Leó főllépése. Az idei évad új, nagyon olcsó helyárai. Premiére-bérlet 1. sz. Sorozatszám: 1.)

Vasárnap, október hó 4-én d. u. 5-kor: Szólik az asszony. (Operette-repriz új szereposztással. Bérletszünetben. Az új évad olcsó helyáiraival. Sorozatsz.: 3.)

Hétfőn, október hó 5-én este pont negyed 9-kor: A ballerina. (Operette-ujdonság 3-adszor. Napi bérlet 1. szám A. Sorozatszám: 4.)

Kedden, október 6-án pont negyed 9-kor: A ballerina. (Operette-ujdonság 4-edszor. Napi bérlet 1. szám B. Sorozatszám 5.)

A heti műsorra tűzött előadások jegyei már most megválthatók, minden elővételi díj nélkül a színház pénztáránál.

CORSO-MOZGÓ műsora

Csütörtök: 3, 5, 7, 9-kor: A tábornok. Zilahy L. műve filmre feldolgozva, orosz miliőben. A Paramount stúdió szenzációs alkotása. Főszereplők: Conrad Veidt, Olga Tschecova. Műsor előtt: A legújabb Paramount híradó.

SELECT-MOZGÓ műsora

Csütörtök: Ariane. Főszerepben: Elisabeth Bergner.
Péntek: Ariane. Főszerepben: Elisabeth Bergner.
Szombat: Ariane. Főszerepben: Elisabeth Bergner.
Vasárnap: Ariane. Főszerepben: Elisabeth Bergner.

Szinkör-Mozgó műsora

Csütörtök: A nevető főhadnagy. (Varázskeringő).
Pénteken: A nevető főhadnagy. (Varázskeringő.)

URÁNIA-MOZGÓ műsora

Csütörtök: Általános közkívánatra: Szevillai énekes. Főszerepben: Ramon Novarro.

KÖZGAZDASÁG

Az amerikai pénzpiacon megszilárdultak a román értékpapírok

Argetoianu nyilatkozata kedvező hatást tett az amerikai pénzpiacra

Bucuresti-Bukarest, szeptember 30. A pénzügyminiszter értesítést kapott a washingtoni román követségtől, hogy Argetoianunak a font esése után tett nyilatkozata, valamint a Banca Nationalának hivatalos kommunikéje igen jó hatást váltott ki az amerikai pénzpiacon.

Ennek tulajdonítható, hogy míg a cseh-szlovák és jugoszláv kölcsönök papírjai ott jelentékenyen estek, a román értékek változatlanok, sőt megszilárdultak.

Romániába jön az európai cukortröszt egyik elnöke

Megváltozik Románia cukorpolitikája?

Bucuresti-Bukarest, szeptember 30. Az ipar és kereskedelmi minisztériumban tegnap tanácskozássra ültek össze a cukorgyárosok és cukorrépatermelők. Valószínű, hogy a tárgyalások sikerrel fognak járni.

A jövő héten Romániába érkezik az európai cukortröszt egyik vezetője, a francia Montedy, akinek látogatására, hír szerint, Románia cukorpolitikájának megváltozását fogja előidézni.

Holnap ül össze a költségvetés nagybizottsága. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztériumban holnap összeül a költségvetés nagybizottsága, amely az egyes minisztériumok költségvetésének megvizsgálására kiküldött bizottságok jelentései után megkezdi az általános költségvetés összeállítását.

A hegyvidékek lakossága és a szesz-törvény. Bukarestből jelentik: Argetoianu pénzügyminiszter tegnap hosszabb megbeszélést folytatott a hegyvidéken és erdős területen levő megyék prefektusaival a szesz-törvénynek e vidékek lakosságára várható hatásairól. Valószínű, hogy a törvény e vidékek lakosságára, illetve termelőire kivételes intézkedéseket fog tartalmazni.

Dánia november 30-ig függesztette fel az aranystandardot. Londonból jelentik: Dánia törvényhozó testületei november 30-ig felfüggesztették az aranystandardot. A dán jegybank üzletmenetét a felfüggesztés tartama alatt a kereskedelmi miniszter és kormánybiztos ellenőrzi.

RADIO MUSOR

Csütörtök, október 1.

Bukarest. 21: Dalest. 21.20: Zongora-és zenekari verseny. 22.05: Szimfónikus hangverseny.
Budapest. 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 10: A sárospataki ref. főiskola 40

Szenzációsan olcsó könyvek

Adler: Marx, a gondolkodó Lei 25
Adler: Alkoholizmus és szakszervezetek Lei 4
Andersen: A muzikális malac Lei 7
Andrejev: A pince mélyén Lei 48
Balzac: A lidérc Lei 80
Barbusse: Jézus Lei 65
Bauer: A szocializmus utja Lei 6
Bernstein: A gazdasági történet alapvonalai Lei 20
Bernstein: Mi a szocializmus Lei 5
Bernstein: Görliitzl pártprogram Lei 12
Bernstein: Lasalel Ferdinand és jelentősége Lei 18
Csehov: Kisértetes éjjel Lei 40
Csehov: Idegenkenyérén Lei 40
Csehov: A fekete barát Lei 40
Csehov: A koldus Lei 40
Farkas: Kisértetek Lei 80
Frensen: A z Anna Hollmann el-süljedése Lei 15
Gergely: Játszik az ucca Lei 25
Hamsun: Őzli csillagok Lei 15
Jászai: Az agitáció Lei 4
Kassa: Mi az igazság Lei 5
Vanczák: Szakszervezeti demokrácia 5

Kertész: Nemzetköziség utja Lei 40
Lasalle: Az alkotmányról Lei 6
Lasalle: Munkásprogram Lei 6
Macdonald: Szocializmus és társad. L. 48
Marx: Oszályharcok Franciaországban Lei 48
Marx: Bér és profit Lei 20
Marx: Harmadik Napoleon államszinye Lei 20
Marx: olgárháboru Franciaországban 20
Maszkincs: A világ népeinek meseiből Lei 30
Migray: Egy keresztény szociális állam története Lei 18
„ Az internacionálé története L. 25
„ Egyház ésmunkáskérdés L. 5
Müller: Marx és szakszervezetek Lei 15
Multatull: Max Havelár Lei 45
Pach: Társadalmi ember élete Lei 25
Pargus: Allam, ipar, specializmus Lei 20
Róka Tóni: Erger-Berger Lei 35
Rubin: Egy szegénydiák feljegyzései 5
Snowden: Ha a munkáspárt uralomra jut Lei 8
Szemes: Mi az oszályharc Lei 5
Webb: Kapitalizmus hanyatlása Lei 65

Kaphatók az „UJ KELET” könyvoszlá yában Vidékre utánvéttel, vagy az összeg és a portóköltség (péna, vagy bélyeg) előzetes beküldése után szállítunk!

Berlin. 19.30: Verdi: Machbeth című operája.
Hamburg. 20: Orgona, viola és hegedűhangverseny.
Langenberg. 20: Opera- és operettrezletek.
Lipce. 19.30: Szimf. hangv.
Stuttgart. 20.45: Brahms: D-dur hegedűversenye.
Kattowitz. 23.05: Könnyű zene.
Poznan. 20.30: Szólisták hangv.
Milánó. 20.45: Opera.
Róma. 21: Szimfónikus hangverseny. Utána jazz.
Prága. 22.15: Orgonajáték.
Pozsony. 18.40: Operadalok.
Brünn. 21.40: Zongorahangv.
Kassa. 19.05: Zenekari hangv.
Osló. 22.05: Holland zeneest.
Toulouse. 21.30: Csellójáték, dalok. — 22.15: Ofefnbach zene. 23.15: Orgonajáték. 23.45: Könnyű zene.

Péntek, október 2.

Bukarest. 22.15: Zenekar. 22.45: Hírek.
Budapest. 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. — 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Mesék, versek. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Novelák. 5.30: Operett rezletek. 6.30: Gyorsiró tanfolyam. 7: Német nyelvű előadás. 7.30: Zongorahangverseny. Közben kb. 10 órakor időjárás. Utána 10.45: Szalózenekari hangv.
Bécs. 19.40: Gitárhangv. 22.10: Zenekari hangv.
Berlin. 19.40: Zenekari hangv.
Breslau. 20.30: Fuvószene.
Hamburg. 20: Énekkar.
Langenberg. 20.15: Szórakoztató zene.
Ipsce. 19.30: Citerahangv.
Stuttgart. 20: Új énekkari művek.
Varsó. 20.15: Filharmónikus hangverseny.
Kattowitz. 22.40: Közzené.

Apróhirdetések

Szavanként 4 Lei
Vastagbetűvel 8 Lei
Legkisebb apró, 10 szó 40 Lei
Allástereseknek 1 szó 3 Lei
Vastagbetűvel 6 Lei

Csak vasárnapra feladott apróhirdetés 25 százalékkal drágább. Díj előre fizetendő. Csak portóbélyeggel ellátott jelzés leveleket továbbítunk.

Háziaszonyok, vendéglősök, cukrázsjok! Prima minőségű téli almát, diót, gesztenyét, gombát, izeket detail mennyiségben angró ár mellett szállít a Berger cukrászda Baia Mare-eről.

Saját termésti jó bor kapható 14 lejért. Ferenc József ut 45. (Vlt Aranyas udvaron.)

Evi 60.000 lejt jövedelmező, 10 évig adómentes, forgalmas helyen fekvő 2 üzlethelyiségből álló ház olcsón eladó. Cim a kiadóban.

Olajos motor megvételre kerestetik. 60—80 HP. műmalomnak. Ajánlatok és fizetési feltételek Banca Agrara Cluj cím zendő.

Zsidó családnál diáklány lakást, esetleg teljes ellátást kaphat. „Coloniale” P. M. Viteazul 35.

Forgalmas üzlethelyiség italmérésével kiadó. Cim a kiadóban.

Diplomás francia tanárnő óraadást olcsón vállal. „Paris” jelige alatt.

Egy két személyes butorozott szoba kiadó. Regele Ferdinand 70.

„Arta” Aukció! 3-án, szombaton d. u. 4 órakor.

Hamburg Szerén Montessori irodájába gyakornoknok felvétetnek, kik itt a bécsi szakvizsgára előkészítő kiképzést nyernek. Feltételek megtudhatók Cluj, Str. Elisabeta 16. szám alatt.

Ha jól és olcsón akar étkezni, keresse fel a Grossmanné kóser éttermet, Regele Ferdinand No. 13. Abonament ebéd 900, abonament vacsora 500 lej.

Kereskedelmi akadémiát végzett román anyanyelvű urileány keres irodai elhelyekedést, vagy órákat adna román nyelvből és matematikából. Cim a kiadóban.

XIV. ÉVFOLYAM
Cluj—
október
5692

Az Uj Kelet és bántásai
Cikkeink forrás megjelölésével
Kéziratokat megőrzésükre

Hová lett

Már régóta hová lett Románia Most az egyik a pénz egyik a ba, hanem van nincs a mu sem az adós gurultak a b járnának.

Hová lett Románia Lassankint ből. El kell ség néhány s

„Egy szembe egy állam az elmult nap son, amikor akart külföld A rendőrsé mozgást”.

Hát mégis Nem sok, Csak az a kommunikébe A diszkrét Mert, ha t mozás — o Viszont, ha ten vigyázna ott még elők bóröndökből.

Utóhang

A diszruh zsálták a né az uttestig mert a nagy és lármásan dig lármázik

Azután az szesen szalu jenzett. Cili iött. Egy k ber rámosol zón, örömos kiáltott.

Azután el ujjongás v odébb csattá lármáztak, tek. Olyan vélyes, szép a felhők köz Egy féllá hü.

— Kik ve A rendőr — No, a nem értette ség. Gránát Gránátynom fülére. A re túrelmes és toita zengő

— A fran A féllábu hogy mi tör dolgot. Azot pen miért i volt. Csekélt

Egy új

„Építsünk bontsuk le Ugy hang uccai népgy gá és utána latták volna Nem ez t A kiáltás zott el és pedig nemc hanem fesz beszélt és a

Mert, aki Paul, a néző, a vas parlamentá tatták. Fra szlávok, ro németek. K Igy már n Fogunk n